

A migránsok ábrázolásának alakulása az online sajtóban
2015-2023 között Magyarországon

Jelige: srk741

2024. június 27.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	1
1. A migráció magyarországi tendenciái és megjelenése	1
1.1. A magyar kormány bevándorlóellenes kampányainak ismertetése.....	3
2. Az idegenellenesség és az ellenségek megjelenése	4
3. A médiabefolyás.....	5
1.1. A médiában megjelenő migrációs narratívák	7
4. A tartalomelemzés szakirodalmi áttekintése	10
4.1. A módszer története	10
4.2. A kvalitatív és kvantitatív tartalomelemzés közötti különbségek	11
4.3. A kvalitatív tartalomelemzés lépései	11
4.4. A kódolás	12
4.5. Az induktív kategóriaalkotás Kuckartz és Rädiker alapján	13
4.6. A vizuális kvalitatív tartalomelemzés	15
5. Hipotézisek	17
5.1. A tartalomról és a hangnemekről szóló hipotézisek	17
5.2. A vizuális jegyekről szóló hipotéziseik	19
6. Módszertan	20
6.1. Az elemzési kategóriák létrehozása	22
6.1.1. Témák	23
6.1.2. Szóhasználat.....	24
6.1.3. Hangnem, keret	25
6.1.4. Képek	26
6.1.5. Jellemzők ismertetése	27
6.1.6. Az események helye	28
7. A kutatási eredmények	28
7.1. A megjelenő témák	28
7.2. A cikk hangneme, kerete	31
7.3. A képek	34
7.4. Az események helyszíne.....	35
7.5. A bevándorlók cikkben szereplő ismertetése	36
7.6. A cikkek szóhasználat.....	36
8. Konklúzió	38
9. Felhasznált szakirodalmak és internetes források	41
9. Függelékek	48

Bevezetés

Az elmúlt évtizedben folyamatosan felmerülő ügyként jelent meg az Európát, és ezáltal Magyarországot is érintő, 2015-ben tematizálódott, menekült-, vagy más néven migrációs válság. A PEW Research Center (2016) adatai alapján több, mint 1,3 millió menekült érkezett Európába az első évben, mely aggodalmat váltott ki az érintett országokban. A jelenség a hazai médiában kitüntetett hangsúlyt kapott, s a kezdetektől megfigyelhető migrációellenes narratíva mind a politikában, mind a sajtóban erőteljesen érvényesült. A tömegmédia feladata kiemelt jelentőségű, hiszen a világban történő események nagy részét annak bemutatásain keresztül észleljük, nem személyes tapasztalataink útján. A nyilvánosság elsősorban a hazai médiából értesült az események fejleményeiről, ezáltal az online sajtó aktív szereplőként járult hozzá a bevándorlókkal, menekültekkel kapcsolatos diskurzus fenntartásához. 2022-ben egy újabb menekültválság robbant ki az orosz-ukrán háború következtében. Az ENSZ adatai szerint 2023 decemberéig 38.000 ukrán menekültet fogadott be Magyarország (UNHCR, 2023).

Jelen dolgozatom célja feltárni, hogy hogyan alakult a bevándorlókról alkotott kép az online sajtóban Magyarországon 2015 és 2023 között. A narratíva tartalmi, esetleges változásai állnak a vizsgálatom fókuszában. Azokra a kérdésekre keresem a választ, hogy (1.) „Milyen narratívákat adtak át a különböző hírportálok a témában az említett időszakban?”, és (2.) „Milyen egyértelmű változás figyelhető meg az évek alatt?”. Ezek feltárásával megmutatom, hogy a megrajzolt narratíva miképp járult hozzá a politikai vitához a tartalmaival, és legfőképpen az embereknek a migránsokról kialakított képéhez. Ezek kiderítése érdekében kvalitatív tartalomelemzéssel vizsgálódok. Szakértői mintavétellel kiválasztom a legfontosabb híreket a témában az adott hírportálokon, és azokat veszem górcső alá. Ezáltal megmutatkozik, hogy az egyes híroldalak hogyan tálalják az eseményt. A téma relevanciáját bizonyítja, hogy a magyar politikát és nyilvános diskurzust még mindig átjárja a migráció témája. A 2024. évi Nemzeti Konzultációban is felmerülő, az Európai Unió migrációs politikájára irányuló kérdés is a téma aktualitását igazolja (Magyarország Kormánya, 2024).

1. A migráció magyarországi tendenciái és megjelenése

A dolgozatomban a 2015-2023 közötti időszakra koncentrálok, ezért fontosnak tartom ismertetni az időszak főbb jellemzőit egy differenciáltabb értelmezési keret eléréséhez. Azonban mielőtt rátérnék, szükséges tisztázom az egyes fogalmak közötti különbségeket. A

kutatás során felmerülő menekült és migráns szavak ugyanis eltérő jelentéssel bírnak. Ezért mindenekelőtt ismertetem a definíciójukat. Ehhez a PEW Research Center terminológiáját használom, valamint egy, a témában releváns kutatás megfogalmazását. A „menekült” kifejezést a konfliktusok elől menekülő emberekre vagy azok csoportjára használjuk. Ezen felül jogi státuszt is jelent azok esetében, akiknek a menedékkérelmét jóváhagyták Európában. Ezzel szemben a „bevándorló” kifejezéssel a nemzetközi határokat átlépőkre utalunk, függetlenül attól, hogy milyen indíttatásból mozognak (PEW Research Center, Connor, 2016: 2). A magyar kormány és a sajtó által gyakran használt ’gazdasági bevándorló’ kifejezés olyan személyekre vonatkozik, akik jobb munkalehetőségek és gazdasági biztonság után kutatnak az anyaországtól eltérő országokban. Fontos jellemzőjük a menekültekkel szemben, hogy ők képesek visszatérni a szülőföldjükre, míg a menekültek nem (Cortes, 2004: 465).

A 2015-ös migrációs válság során a szíriai háborút és az észak-afrikai forradalmakat követően érkező bevándorlók célországa elsősorban Németország és a skandináv területek voltak. Jelentős érintettsége volt Olaszországnak és Görögországnak is a határátkelés szempontjából (Farkas, 2022: 99). Ezeken felül Magyarország is fontos stratégiai pozíciót foglalt el azon az útvonalon, melyet a Közel-Keletről érkezők követtek, hogy Európába jussanak (Cantat & Péroud & Thiollet, 2023: 9). Ezek az emberek többsége heteken belül elhagyta az országot, és 2016-ban jelentősen visszaesett a menedékkérelmek száma is (Janky, 2019: 717). Ennek ellenére az érkezők jelenléte politikai válsággá nőtte ki magát (Cantat és mtsi, 2023; Janky, 2019). A nagy médiavisszhang ellenére a témában készült kutatások (Bocskor, 2018; Farkas, 2022; Janky, 2019) megállapították, hogy Magyarország kevésbé volt érintett az említett válságban, s elsősorban nem a harmadik országbeli bevándorlók, hanem a környező országok magyar ajkú népessége települ be. Ennek mentén az említett kutatások Magyarország migrációs tendenciáit relatíve kismértékűnek és etnikailag homogénnek írták le. Kiemelték, hogy főként az Európai Gazdasági Térséghez tartozó országokból figyelhető meg a bevándorlók érkezése (Bocskor, 2018: 552), és túlnyomó többségüket a szomszédos országokból származó magyar nemzetiségűek teszik ki (Janky, 2019: 717).

2015 előtt a bevándorlás nem volt kiemelkedő téma, és csak ritkán játszott fontos szerepet a magyar politikában vagy a nyilvános diskurzusban (Bocskor, 2018; Farkas, 2022; Janky, 2019). Bocskor Ákos állítása szerint a bevándorlókkal és menekültekkel kapcsolatos kérdések is ritkán és csak röviden szerepeltek a médiában. Ha szerepeltek, a diskurzus főként a hozzájuk köthető bűncselekményeket és konfliktusokat taglalta (Bocskor, 2018: 554). Az országba való beáramlásuk sokkot jelentett a magyar társadalom számára, s ennek

eredményeként politizált politikai és médiadiskurzus bontakozott ki (Farkas, 2022: 96). Ehhez a magyar kormány 2015-től kezdődő bevándorlóellenes kommunikációja és kampányai is hozzájárultak, melyeket a következőkben röviden ismertetek.

1.1.A magyar kormány bevándorlóellenes kampányainak ismertetése

Benczes és Ságvári (2022) kutatása részletezi a 2015-2018 közötti időszakban indított kampányokat és lépéseket. E szerint az első 2015-ben indult a – Charlie Hebdo satirikus újság szerkesztősege ellen elkövetett – párizsi terrortámadás után. Orbán Viktor miniszterelnök a terrortámadásról szóló párizsi beszédében kijelentette, hogy Magyarország elutasítja a gazdasági migrációt, és nem ad menedéket gazdasági bevándorlóknak. (Benczes & Ságvári, 2022: 3). Emellett a bevándorlást a terrorizmustól elválaszthatatlan tényként jelenítette meg, s azt állította, hogy munkaerőpiaci problémákat fog okozni, miközben a bűnözési arány is növekedni fog (Bocskor, 2018: 558). A kormány számos kampányt indított a vizsgált időszakban (nemzeti konzultációt, népszavazást, plakátkampányokat), amelyek mindegyike intenzív médiavisszhangot kapott (Benczes & Ságvári, 2022: 3). Bajomi-Lázár Péter (2019) három nagyobb migrációellenes kampányt azonosított 2015 és 2019 között. Az első a 2015-ben Észak-Afrikából és Közel-Keletről érkezőkre koncentrált, akik Magyarországot és Európát fenyegető veszélyként voltak ábrázolva. A második 2017-ben indult, és Soros Györgyöt (magyar származású amerikai milliárdos és filantróp) tette meg a migrációs hullám elindítójának. A harmadik kampány 2019-ben indult, és az EU-ra, Jean-Claude Junckerre (az Európai Bizottság elnöke) és Soros Györgyre helyezte a hangsúlyt. Fő tétele az volt, hogy a migráció egy titkos terv eredménye, s a további fokozása a célja az említett illetőknek. Ez a tételezés Bajomi szerint elmosta a gazdasági bevándorlók és a háborús menekültek, valamint a bevándorlók és a terroristák közötti határvonalat (Bajomi-Lázár, 2019: 621).

Cantat és szerzőtársai (2023) tanulmányukban arról írnak, hogy hogyan vált a bevándorlás válságként keretezetté. A migráció és válság közötti kapcsolatot összetettnek írják le. Szerintük a migrációs válsághelyzetek során a fogadó régiókban a migrációt mindenféle társadalmi, gazdasági és politikai nehézség fő okaként érzékelik az emberek (Cantat és mtsi, 2023: 2). Azt állítják, hogy a külföldiekkel szembeni idegenellenesség rendszeres megjelenése számos országban a migránsellenes, populista és szélsőjobboldali politikai pártok felemelkedéséhez vezetett (Cantat és mtsi, 2023: 6). Farkas Eszter (2022) kimondja, hogy a bevándorlás még évekkel a bevándorlók hullámok után is a magyar emberek legfontosabb

politikai problémája maradt. Ezt azzal támasztja alá, hogy a 2019-es önkormányzati választási kampányban is megjelent, amelyhez a kormány mindennapi kommunikációja is erősen hozzájárult (Farkas, 2022: 101). Farkas állítását bizonyítja a tömeges migráció veszélye miatt meghirdetett rendkívüli állapot, melyet 2016 óta félévente megújított a magyar kormány (Kormányzati Tájékoztatási Központ, 2023. február 21.).

2. Az idegenellenesség és az ellenségképek megjelenése

Közép- és Kelet-Európában az elmúlt években nőtt az "ellenségképek" használatának aránya, melynek konstruálása mindig is a politika részét képezte (Gerő, Płucienniczak, Kluknavska, Navrátil & Kanellopoulos, 2017: 15). Az ellenség politikai szerepének bemutatásában Carl Schmitt munkásságát tartják az egyik legmeghatározóbbnak. Schmitt számára a barát-ellenség megkülönböztetésre minden politikai cselekvés és motívum visszavezethető. Azt állítja, hogy minden ellentét – legyen szó vallási, erkölcsi vagy bármilyen más ellentétről – politikaivá alakul át, ha képes hatékonyan barátként vagy ellenségként be kategorizálni a másik felet (Schmitt, 2008: 37). Az ellenségképek intenzitása és formái folyamatosan változnak (Gerő és mtsi, 2017), ám az ellenségek alapvető természete többnyire állandó marad (Fettweis, 2015: 151). Christopher Fettweis az ellenségképek legmeghatározóbb ismertetőjeként nevezi meg azt a meggyőződést, hogy a másik fél alapvetően és mélyen különbözik tőlünk. Szerinte a vallási különbségek ezért kifejezetten segítik az ezen képek kialakulását (Fettweis, 2015: 151). Gerő munkatársaival (2017) arra hívja fel a figyelmet, hogy a közösség mindig egzisztenciális fenyegetésként fogja fel az ellenséget, mely erős érzelmek kialakulásához vezet, s a másik fél dehumanizációját eredményezi (Gerő és mtsi, 2017: 15-17). A média erejét abban határozzák meg, hogy nyilvános teret biztosít az ellenségképek napirendre hozására az ügyek negatív vagy sztereotip keretezésével (Gerő és mtsi, 2017: 30). Ehhez a negatív képhez járul hozzá az információfeldolgozás szelektív jellege, melynek következtében az ellenség negatív cselekedetei még inkább előtérbe kerülnek (Gerő és mtsi, 2017: 18).

A bevándorlókkal szembeni idegenellenesség is hasonlóan nyilvánul meg. Esses, Medianu és Lawson (2013) rámutatnak, hogy a média és a politika kihasználja az emberek félelmeit a migránsokkal szemben. Ezt úgy teszik, hogy potenciális fizikai, gazdasági vagy kulturális veszélyként ábrázolják őket (Esses & Medianu & Lawson, 2013: 531). Pepinsky, Reiff és Szabo (2022) mellett érvelnek, hogy a faji, vallási és nemzeti identitás központi szerepet játszik a menekültválságok értelmezésében. Szerintük az európai és a nem európai

menekültek tekintetében más mértékben manifesztálódik a fogadó társadalmakban a félelem. Felhívják a figyelmet a civilizált–nem civilizált ellentétpárra, melynek mentén az európai menekültek és a nem európai menekültek tipikus ábrázolása alapjaiban eltérő (Pepinsky & Reiff & Szabo, 2022: 6). Ebben a gondolatban visszaköszön az, amelyről az ellenségkép szakirodalmában olvashatunk, miszerint a tőlünk mélyen különböző személyek vagy csoportok fenyegetést jelentenek számunkra (Lásd: Fettweis, 2015; Gerő és mtsi, 2017; Schmitt: 2008).

Magyarországon már a 2010-es évek előtt is jelen voltak az idegenellenes attitűdök, bár nem kiemelkedő mértékben (Gerő és mtsi, 2017, 2024). Bocskor (2018) rámutat, hogy Magyarország 2001 óta külön osztályozást alkalmaz az ide érkező külföldiek besorolására attól függően, hogy EU/EGT-állampolgárok vagy harmadik országból származók. A külhoni magyar nemzetiségűek számára egy külön kategóriát lett kialakítva, amely különféle kedvezményeket és jogokat biztosít számukra (Bocskor, 2018: 553). Összességében elmondható, hogy Magyarország bevándorláspolitikája nem ugyanolyan mértékben támogató minden bevándorló csoporttal szemben. A diszkriminatív vízumpolitika elsősorban az Afrika és Ázsia különböző országaiból származókra irányul (Bocskor, 2018: 553). Bajomi-Lázár szerint az idegenellenes attitűdök erősödése 2015-höz köthető. A legnagyobb növekedés azok körében volt megfigyelhető, akik elsősorban a kormánypárti média tartalmaiból tájékozódtak, az időseknél, valamint azoknál, akik kevésbé voltak tanultak (Bajomi-Lázár, 2019: 624). Ettől függetlenül fontos kiemelni, hogy az ESS adatai alapján Magyarországon az idegenellenesség mindig is magasabb volt, mint más uniós országokban (Gerő és mtsi, 2024: 10).

3. A médiabefolyás

A sajtónak fontos szerepe van a diskurzusok megteremtésében és alakításában. Corbu, Buturoiu és Durach (2017) egyfajta „útmutató” funkciót betöltő tényezőként írják le az emberek életében a médiát. Ugyanis felhívja a figyelmet a különböző témákra, amelyekhez értelmezési keretet kínál, és kultiválja a hozzájuk kapcsolódó attitűdöket. A hírmédia jellemzőjeként említik, hogy a keretezése és a hangneme révén erősen befolyásolhatja a közvéleményt. Aktívan hozzájárul ahhoz, hogy az emberek megértsék az eseményeket és támpontot ad az azokkal kapcsolatos viszonyok kialakításában (Corbu & Buturoiu, & Durach, 2017: 6).

A média azokra a történetekre összpontosít, amelyek helyileg közel vannak, nagy horderőjűek, időszerűek és tartalmaznak konfliktusos elemeket (Lawlor & Tolley, 2017: 969).

A nemzetközi hírek hazai sajtóban való megjelenése szempontjából kiemelt szerepe van a sajtó napirend-meghatározó funkciójának, hiszen amikor a közönség nem rendelkezik közvetlen tapasztalattal az egyes témákról, akkor a média tájékoztatására támaszkodik (Happer & Philo, 2013; Wanta & Golan & Lee, 2004). Luo és szerzőtársai (2019) szerint a nemzetek közötti politikai, kulturális és gazdasági különbségek miatt a különböző országokban más-más módon működik ez a napirend-meghatározó funkció. Más kutatók megállapításaiból következtetve azt állítják, hogy az online hírmédia intenzívebb tudósítást kínál a különböző témákról, ugyanakkor a szelekciója révén nem mindig a nyilvánosság számára fontos kérdésekre irányítja a figyelmet (Luo és mtsi, 2019: 154). Happer és Philo rámutat, hogy számos kiváltságos csoport járul hozzá a médiaképek előállításához, melyek által a megvitatható témák köre is meghatározásra kerül. Ez a tematizáció szerintük korlátozza a nyilvános vitát megalapozó érvek és nézőpontok körét (Happer & Philo, 2013: 321). Wanta, Golan és Lee (2004) kutatásának eredménye alátámasztja a fentebb szerepelt kijelentések érvényességét. Többek között azt vizsgálták, hogy a média különböző nemzetekről szóló pozitív vagy negatív tudósításai befolyásolják-e az egyének országértékelését. Eredményükben egyértelmű összefüggést találtak a média bemutatása és az emberek véleménye között. A hírmédia meg tudja mutatni a nyilvánosságnak, hogy mennyire negatívan vagy pozitívan tekintsenek az egyes országokra (Wanta és mtsi, 2004: 375).

Esses (2013) szerzőtársaival arról ír, hogy a média milyen szerepet játszik a bevándorlók és menekültek dehumanizációjának elősegítésében. Azt állítják, hogy a pozitív hírek kevésbé nagy hírértékkel rendelkeznek, és a menekültválságok kihasználják a nyilvánosság negatív hírek iránti preferenciáit. A média szerepe összetett abban az értelemben, hogy egyszerre tükrözi a bevándorlás kapcsán felmerülő bizonytalanságot, és fokozza is annak tendenciáit (Esses és mtsi, 2013: 521). A bizonytalanság arra készíti az egyéneket a szerzők szerint, hogy úgynevezett csoportközponitú attitűdöket alakítsanak ki, amely intoleranciához vezet a nem csoporttagok irányába. A média pedig azzal, hogy egyoldalúan negatív képet fest a bevándorlókról, megerősítheti az emberek félelmeit feléjük. Ennek eredménye a szélsőségesen negatív reakciók kialakulása (Esses és mtsi, 2013: 522). Ezenfelül azt állítják, hogy a média nem csupán elősegíti a negatív attitűdök létrejöttét, hanem kész indoklással is szolgálhat a menekültek dehumanizációjára, mellyel lényegében legitimálja a velük szembeni rossz bánásmódokat. A szerzők kiemelik, hogy a közbeszédben uralkodó potenciális fenyegetettség-képzeteket ellensúlyozni lehet proaktív tájékoztatással és az elért pozitív eredmények bemutatásával, melyet a mindekkori kormány tud megvalósítani, a médiával való megfelelő kommunikáció révén (Esses és mtsi, 2013: 532).

Magyarországon a migráció kulcstémaként jelent meg a sajtóban. Egy kutatás, amely 2012 és 2022 között három magyar online hírmédiumban (HVG, 24.hu, Magyar Nemzet/Magyar Idők) vizsgálta a migrációval kapcsolatos cikkek megjelenését, azt találta, hogy mindhárom hírforrásban jelentős mértékben került tematizációra a téma. 2015-ben kiugró mértékben, amikor is a cikkek száma az említett híroldalakra meghaladta az összesen 2500-at (Gerő és mtsi, 2024: 15). Egy másik kutatás hasonlóan sok cikkről számolt be. Farkas (2022) 2015 és 2019 közötti publikációkat elemzett hat híroldalon, melyek száma összesen több, mint 61.000 volt. Az ilyen mértékű tematizáció jelentős hatással lehet a közvéleményre és az emberek attitűdjeire. Ezen felül mindez azért is fontos, mert a média nem csak erőteljesen megragadja az emberek figyelmét, hanem teret is kínál a szélsőséges politikai platformoknak (Esses és mtsi, 2013). Farkas kutatási eredményei azt is mutatják, hogy jelentős különbség figyelhető meg a kormányközeli és a kormánytávoli hírportálok között a bevándorlásról szóló cikkek arányának tekintetében. Az előbbi esetében lényegesen több hír jelent meg a migrációról, míg az utóbbi esetében kevesebb (Farkas, 2022: 104).

3.1.A médiában megjelenő migrációs narratívák

Általában két egymással versengő nézőpontot azonosítottak a migrációs narratívák elemzésével foglalkozó kutatások; a nacionalista- és humanitárius megközelítést. A nacionalista megközelítés a bevándorlókat vagy menekülteket a nemzeti kultúrát és biztonságot fenyegető veszélyként fogja fel, míg a humanitárius megközelítés a szenvedésükre összpontosít, segítségre szoruló embereknek láttatja őket. (Bajomi-Lázár, 2019; Janky, 2019). Magyarországon az érzelmi jellegű nacionalista megközelítés dominált a kormányzati kommunikációban, amely pedig a nyilvános diskurzusban (Bajomi-Lázár, 2019; Bocskor, 2018, Janky, 2019). A bevándorlók a magyarok fizikai biztonságát, munkahelyeit és az ország kulturális integritását fenyegető veszélyként jelentek meg (Janky, 2019: 718).

A menekültek médiakeretezése alapvetően már akkor elkezdődik, amikor az újságíró kiválasztja a címkét, amivel rájuk hivatkozik – „menekült”, „bevándorló” vagy „migráns” – hiszen különböző konnotációjuk révén más asszociációkat keltenek (Benczes & Ságvári, 2022; Janky 2019, Bocskor, 2018). Fontos megjegyezni, hogy a migráns szó a 2015-ös eseményeket követően került be a magyar közbeszédbe és nem tartozik a hivatalos jogi kifejezések közé (Benczes & Ságvári, 2022: 2). A kormánypárti médiaforrások gyorsan átvették az idegen eredetű szót és hamar negatív, derogatív jelentésre tett szert (Benczes & Ságvári, 2022, Bocskor,

2018). Egy kutatás azt is megemlíti, hogy a közmédia újságíróit feltehetően arra kérték, hogy a migráns szót használják a menekülttel szemben (Bajomi-Lázár, 2019: 622).

Több kutatás (Bajomi-Lázár, 2019; Bocskor, 2018, Gerő és mtsi, 2024; Polyák & Horváth, 2022) felhívja a figyelmet a média és a politika narratíváinak szoros összefüggésére. Polyák és szerzőtársa azt állítják, hogy a magyar médiarendszerre 2010 után jellemzővé váltak a folyamatos strukturális és tulajdonlási átalakulások, amelynek során a médiumok a korábbiaktól gyökeresen eltérő arculatot és szemléletet vettek fel. Azáltal, hogy az újságíróknak folyamatosan meg kellett felelniük a politikai elvárásoknak, a nyilvános kommunikációban az lett a fontos, hogy ki kommunikál, nem az, hogy milyen tartalmakat. Ez a fajta médialéggör nem biztosít kiszámítható és megbízható tájékoztatási környezetet (Polyák & Horváth, 2022: 4-5). A kormány befolyása kiterjed a média meghatározó részére, amelynek következtében az ellentétes nézőpontok kevés figyelemhez jutnak és kevésbé tudnak érvényesülni. Ennek eredménye, hogy akár kormányközeli, akár kormánytávoli kommunikációról van szó, mindkettőben a kormányzati narratívák dominálnak (Gerő és mtsi, 2024, Bocskor 2018).

Gerő és szerzőtársai szerint a kormánytávoli média képtelen, vagy nem akar más alternatívát bemutatni, ezért a kormányzati intézkedésekkel összhangban alakítja a migrációs narratíváit (Gerő és mtsi, 2024: 23). Bajomi-Lázár (2019) ennek okát abban látja, hogy nem voltak megfelelően felkészülve az újságírók a hirtelen tematizálódó problémáról való beszámolásra. Emellett a kormány kampányait az állami szervek sajtóközleményei is alátámasztották, melynek következtében az ellenzéki híroldalak képtelenek voltak kritikusan hozzáállni a kormányzati narratívákhoz, amelyeket végül gyakran át is vettek (Bajomi-Lázár, 2019: 624). Bocskor azzal érvel, hogy az ellenzéki pártok inaktivitása és az erős társadalmi mozgalmak hiánya jelentette a fő problémát, továbbá a tömegkommunikációs csatornákhöz való egyenlőtlen hozzáférés is lényeges szerepet játszott (Bocskor, 2018: 558). A kormánypárti kiadványok gyakran számoltak be a migránsok által Nyugat-Európában elkövetett bűncselekményekről, és jellemzően arctalan áradatként és bűnözőként ábrázolták a bevándorlókat (Bajomi-Lázár, 2019: 622). Az említett kutatások szerint a kritikus megközelítés hiánya a független médiumokra is jellemző volt, beleértve az online híroldalakat és a nyomtatott magazinokat. A tanulmányok rámutatnak a kevés szakértői vélemény megjelenésére a témában, valamint arra, hogy a civil szervezetek véleményét és a menedékkérők tapasztalatait is ritkán ismertették a médiumok. Helyettük a politikusok vitái kerültek előtérbe (Bocskor, 2018; Bajomi-Lázár, 2019). Mindennek ellenére a független médiumok nagyobb valószínűséggel mutatták be a kérdést humanitárius keretben (Janky 2019, Gerő és mtsi, 2024). Különösen a

baloldali irányultságú hírforrások voltak azok, amelyek szívesebben beszéltek "menekültekről", mintsem "bevándorlókról" (Janky, 2019: 718).

Mint ahogy bemutattam, 2015 volt a legjelentősebb év a migrációt tekintve mind nagyságában, mind a médiában való megjelenés mértékében is. Gerő és szerzőtársai (2024) kutatása rámutat, hogy az azt követő években napirenden maradt a téma ugyan, de arányaiban kisebb intenzitással. Ezen az orosz–ukrán háború kirobbanása változtatott, amely óta Magyarország az ENSZ adatai szerint 2023 decemberéig 38.000 ukrán menekültet fogadott be (UNHCR 2023). A háború hatására ismét megnőtt a migrációval kapcsolatos publikációk száma (Gerő és mtsi, 2024: 15). Gerő és munkatársai (2024) tanulmánya alapján az ukrain menekültválság domináns narratívái humanitárius keretezésűek voltak, legyen szó kormányközeli vagy ellenzéki hírmédiáról. A korábban taglalt menekültválsághoz képest ennek szóhasználatában nem a migráns, hanem a menekült kifejezés dominált, és a történetek keretezése is máshogy történt. Gerő és szerzőtársai arról számolnak be, hogy az ukrán menekülteket „igazi menekülteknek” tekintették, nem gazdasági vagy illegális bevándorlóknak, és pozitív történetek is bemutatásra kerültek róluk (Gerő és mtsi, 2024: 35).

Mint az ellenségkép szakirodalmánál Pepinsky és szerzőtársai, Gerő és munkatársai is felhívják a figyelmet arra, hogy az attitűdváltozás abból is adódhat, hogy a két válság érkezőinek „tipikus” jellemzői számottevően eltértek egymástól. Míg a 2015-ös válságban a magyarokétól különböző kultúrájú és vallású, nem fehér bőrszínű emberekről számoltak be, addig a 2022-es válságban főként nőket, gyermekeket és időseket mutattak be, akiknek a kultúrája is hasonló a magyarokéhoz (Gerő és mtsi, 2024: 6). Letki és szerzőtársai azzal magyarázzák a különböző fogadtatást, hogy a fogadó társadalmak az ukrán menekülteket inkább csoporton belüli tagoknak, míg a közel-keleti menekülteket csoporton kívülieknek tekintették (Letki, Walentek & Dinesen & Liebe, 2024: 2). E feltételezés szerint a 2015-ben és a 2022-ben érkezőkről való eltérő gondolkodás nem a téma közvéleménybeli változásában rejlik. Annál inkább az érkezők társadalmi-, gazdasági- és etnikai profiljainak különbözőségében. Ezt a gondolatot támasztja alá az is, hogy az ukrán menekülteket más menekültekkel – főleg a közel-keletiekkel vagy távol-keletiekkel – szemben előnyben részesítik a fogadó országok (Letki és mtsi, 2024: 7). Mindennek ellenére Gerő és munkatársai azt állítják, hogy a 2015-ös és a 2022-es menekültválság ideológiai alapjai megegyeznek egymással. A narratívák fő célja szerintük akkor és azóta is az, hogy félelmet keltsenek a társadalomban és egy ehhez megfelelő ellenségképeket nyújtsanak (Gerő és mtsi, 2024: 36).

4. A tartalomelemzés szakirodalmi áttekintése

4.1. A módszer története

A kvalitatív tartalomelemzés szakirodalmában kulcsfontosságú szerepet tölt be Philipp Mayring, Margrit Schreier, Udo Kuckartz és Stefan Rädiker munkássága. Mayring (2014) vegyes módszertani megközelítésként határozza meg, s kritikusan fordul a kvalitatív és kvantitatív módszer különválasztásához. Schreier (2012) definíciója szerint a tartalomelemzés egy módszer a kvalitatív anyagok jelentésének szisztematikus leírására (Schreier 2012: 1). Kuckartz és Stefan Rädiker szerint ez a megfogalmazás hiányos, mivel a módszer ennél többet kínál. Szerintük nem csupán az anyagok leírását jelenti, hanem azon túl egy olyan metodológia, mely segítségével felfedezhetünk kapcsolatokat, vagy hipotéziseket is tesztelhetünk. Azt is kiemelik, hogy nem mindig előre meghatározott kategóriákat alkalmazunk az anyagra, mivel a kategóriákat először fel kell fedeznünk magában a tartalomban, majd ezeket az elemzés során fejlesztjük tovább (Kuckartz & Rädiker 2023: 22). Kuckartz és Rädiker megfogalmazásában a kvalitatív tartalomelemzés tehát a szövegek, képek, filmek és egyéb kommunikációs tartalmak szisztematikus és módszertanilag ellenőrzött tudományos elemzése (Kuckartz & Rädiker, 2023: 21). Abban mindhárom szerző egyetért, hogy az eleinte szöveges tartalmak elemzésére alkalmazott módszer az azon túli tartalmakra is átvihető, így például videókra vagy képekre is.

A kvalitatív tartalomelemzés a már régebb óta alkalmazott kvantitatív tartalomelemzésből fejlődött ki, mely eredetileg a hatalmas szövegtömegű korpuszok kvantitatív elemzésére jött létre, s csak 20. század második felében kezdték el kvalitatív elemzésekre is alkalmazni (Mayring, 2014). Mayring négy szakaszra bontja a módszer történetét. Az első szakaszban visszamegy egészen a 7. századig, s arról ír, hogy már akkor alkalmaztak olyan kvantitatív tartalomelemzést, mint a szógyakoriság-elemzés. A második szakaszban – amit a 20. századhoz kapcsol – az empirikus társadalomtudományokban általánosan elfogadott és alkalmazott eszközzé vált a módszer. Ebben az időszakban kezdtek a tömegmédiáról és a közvéleményről szóló kutatások megjeleni a kommunikációtudományokban, amikor szöveges tartalmakat, például könyveket vagy hírcikkeket elemeztek szisztematikus módon. Ekkoriban jelent meg a kvantitatív elemzések iránti igény is. A harmadik szakaszban más társadalomtudományi diszciplínák is átvették a tartalomelemzés használatát, s új lendületet kaptak. Ekkor továbbfejlesztették, pontosították és hatékonyabbá tették az eljárást, s kijelentették, hogy nem csak gyakorisági elemzéseket érdemes elvégezni. A mai napokban is tartó negyedik szakasz során a kvantitatív tartalomelemzés az empirikus

kommunikációtudomány általánosan használt eszközévé vált, azonban számos kritika is megfogalmazódott vele kapcsolatban. A kritikusok szerint a módszer nem képes megfelelni a követelményeknek, és sok esetben felületes vagy éppen torzított eredményeket nyújt. Ma tipikusan alkalmazzák interjúk és fókuszcsoportok által produkált anyagok, dokumentumok, film-, videó-, vagy képi tartalmak, és a közösségi média vagy az internet felületeiről származó adatok, podcastek elemzésére (Kuckartz & Rädiker, 2023).

4.2. A kvalitatív és kvantitatív tartalomelemzés közötti különbségek

A tartalomelemzés lehet kvalitatív vagy kvantitatív orientációjú. Schreier (2012) a fő különbséget abban ragadja meg, hogy a kvantitatív kutatás számadatokkal dolgozik és az általánosítható eredmények kinyerésével foglalkozik. Az interpretációnak kis teret hagy, mivel a manifeszt, szó szerinti jelentésekre koncentrál. Ezzel szemben a kvalitatív kutatás szimbolikus és változatosabb anyagokkal dolgozik, nagy hangsúlyt fektetve a kontextusra és teret engedve a különböző értelmezéseknek, látens jelentéseknek. A két módszer kutatási folyamata is különbözik egymástól. A kvantitatív elemzés lineárisan, lépésről-lépésre történik, míg a kvalitatív elemzés lépései ciklikusan kapcsolódnak egymáshoz (Schreier, 2012; Mayring, 2014). Mindennek ellenére a szerzők (Kuckartz és Stefan Rädiker, Mayring, Schreier) szerint nincs éles határvonal, mely elválasztaná egymástól a kvalitatív és kvantitatív tartalomelemzést. Mayring kifejezetten amellett érvel, hogy ezek együttes alkalmazása a célravezető. A kvalitatív tartalomelemzés szerinte a kvantitatív tartalomelemzés metodológiai alapjaiból indul ki, s emiatt vegyes módszertani megközelítésként írja le. Hozzá hasonlóan Schreier arról ír, hogy a kvalitatív tartalomelemzés ötvözi a lineáris és ciklikus elemeket (Schreier, 2012: 36).

4.3. A kvalitatív tartalomelemzés lépései

Mayring 7 lépést fogalmaz meg, mely mentén a kvalitatív tartalomelemzés elvégezhető. Az első lépésben kiemeli a konkrét kutatási kérdés megfogalmazásának fontosságát a csupán téma megnevezésén túl. Ezen a ponton szükséges szerinte a hipotéziseinket is meghatározni, mely ugyan máshogy néz ki a kvalitatív és kvantitatív kutatások esetében, de bizonyos mértékben mindkettőnél megjelenik. A második lépésként a kutatási kérdést az elmülethez kapcsoljuk. A harmadik lépés során meghatározzuk a kutatási tervet, mely lehet feltáró, leíró, kapcsolati, oksági vagy vegyes. Ez a kategóriarendszerek megalkotásában játszik szerepet, s

megállapításával egyben az is eldőlt, hogy induktív vagy deduktív módszer alkalmazása szükséges a kivitelezéséhez. A negyedik lépésben meghatározzuk a használt mintát és a mintavételi stratégiát. Mayring szerint az ad-hoc jellegű vagy kényelmi okokból való választást el kell kerülni, mert ezzel az eredmények általánosításának lehetőségei lekorlátozódnak. Azt is kiemeli, hogy a véletlenszerű választás csupán egy a sok mód közül. Az ötödik lépés során a kiválasztott módszer megindoklása történik, amikor elmagyarázzuk, hogy miért azt a módszert választottuk, és nem más. Az induktív vagy deduktív módszer melletti döntésünk alkalmazhatósága e lépés során tesztelésre kerül. A meghatározott kategóriákat ugyanis próbára tesszük, hogy megbizonyosodjanak róla, hogy megfelelően alkalmazhatók és relevánsak az adott kutatási helyzetben. A szöveges anyag többszöri feldolgozhatóságot tesz lehetővé, ezért lehetőség van a kategóriák finomhangolására vagy módosítására. A hatodik lépésként az eredmények feldolgozása és bemutatása történik, figyelembe véve azt, hogy választ adjon a kutatási kérdéseinkre. A hetedik és egyben az utolsó lépés a kutatási eredmények kritikus megvitatása (Mayring, 2014: 10-15).

4.4. A kódolás

A kvalitatív tartalomelemzés középpontjában a kódolás és a kódolási keretek állnak, melyek segítségével az összes anyagot figyelembe vesszük és szisztematikus lépéseket követve végezzük el a kutatást. Az elemzési és értelmezési lépések előre meghatározottak, amely lehetővé teszi, hogy interszubjektíven ellenőrizhetők legyenek az eredmények (Mayring, 2014: 53). Fontos kérdés az is, hogy hogyan kezeljük a saját előzetes ismereteinket, hiszen esetleges torzításokhoz vezethet, de akár segítségünkre is lehetnek. A kvalitatív tartalomelemzés erőssége, hogy az előzetes ismereteinket közvetlenül fel tudjuk használni a kategóriák megalkotáskor (Kuckartz & Rädiker, 2023: 31).

Kódolási kereteket lehet induktív vagy deduktív módon létrehozni, attól függően, hogy az empirikus adatok milyen mértékben játszanak szerepet a kialakításukban. Kuckartz és Rädiker (2023) úgy írják le, hogy a deduktív, vagy másnéven priori kategóriafejlesztés során, a kategóriákat egy már meglévő rendszer alapján alakítjuk ki függetlenül a gyűjtött adatoktól. Több nehézség is felmerül ennek alkalmazása során. Az egyik a pontos kategóriadefiníciók megfogalmazása, mivel csak ezáltal lehetséges a megfelelő kategorizálás a későbbiekben. Egy másik nehézség az olyan kategóriák megalkotása, melyek kellőképpen lefedik a vizsgált anyag egészét. Ez utóbbihoz szükséges egy olyan kategória megalkotása is, mely lehetővé teszi az

olyan adatok hozzárendelését, amelyek semelyik másik kategóriába nem illenek (Kuckartz & Rädiker, 2023: 54). Az induktív kategóriafejlesztés során közvetlenül az empirikus adatok felhasználásával dolgozunk. Schreier megállapítása szerint a kvalitatív tartalomelemzés induktív jellegű azáltal, hogy a kulcskategóriák és fogalmak az adatokból bontakoznak ki (Schreier, 2012: 25). Mayring az induktív kategóriaalkotást a megalapozott elmélet (grounded theory) nyílt kódolásnak nevezett módszeréhez hasonlítja megközelítésében. A módszertant Glaser és Strauss dolgozta ki 1967-ben, amelynek célja az adatokból történő elméletépítés (Corbin & Strauss, 2008: 1). Az említett nyílt kódolási módszer lényege, hogy a kutatók nem rögzítik előzetesen meghatározott kategóriákba az adatokat. Csak az összes lehetséges jelentés mérlegelése és a kontextus alapos vizsgálata után alkotnak értelmező fogalmi címkéket. Ezzel nyitottak maradnak az adatokban rejlő lehetőségek előtt. Az adatok konceptualizálása csökkenti az adatmennyiséget, és lehetőséget biztosít az azokról való párbeszédre. A konceptualizálás során a kutató megvizsgálja a nyers adatokat, majd fogalmi nevet határoz meg azok leírására (Corbin & Strauss, 2008: 160). A szerzők hangsúlyozzák, hogy a módszer induktív abban az értelemben, hogy a megállapítások adatokból származnak, de deduktív abban, hogy a fogalmak és az összekötő állítások az elemző által létrehozottak (Corbin & Strauss, 2008: 326). Mayring ez alapján a szöveget sorról sorra haladva javasolja feldolgozni. Ennek mentén a lényegi elemeket megragadva parafrázisokat alkotunk, amelyekből összegzéseket (generalizációkat) írunk. Ezt követően az összegzésekből redukció segítségével létrehozzuk a kategóriákat (Mayring, 2014: 66).

4.5. Az induktív kategóriaalkotás Kuckartz és Rädiker alapján

Kuckartz és Rädiker egy hat lépésből álló iránymutatást határozott meg az induktív kategóriák kialakításához. Az első lépés meghatározni a kategóriaképzés célját a kutatási kérdés alapján (Kuckartz és Rädiker, 2023: 66).

Ezt követően a második lépésben az elvonatkoztatás szintjét és a kategóriák típusát szükséges definiálni. Az elvonatkoztatás szintjének meghatározása során azt a kérdést kell feltennünk magunknak, hogy mennyire szeretnénk tükrözni az elemzett szöveg nyelvezetét, vagy eltérni attól. Ha azt szeretnénk, hogy a kategóriák tükrözzék a vizsgált tartalmak nyelvezetét, akkor érdemes konkrétabb kategóriákat megfogalmazni. Ha pedig szélesebb összefüggéseket igyekszünk feltárni, akkor jobban elvonatkoztatott, tágabb kategóriákat

hozhatunk létre. A kategóriák meghatározása tekintetében Kuckartz hét típust különböztet meg (Kuckartz & Rädiker, 2023: 36).

1. A tényyszerű kategória az objektív, vagy látszólag objektív eseményeket foglalja magába, mint például a helyek, foglalkozások, események.
2. A tematikus kategória egy konkrét témára, évrre vagy gondolatkörre utal. Ebben az esetben a szigorú kategóriahatárok pontos meghatározása nem elsődleges szempont. A kategóriák inkább mutatóként működnek, melyek a szövegben a releváns információra utalnak és könnyen megtalálhatóvá és értelmezhetővé teszik.
3. Az értékelő, skálázó kategória arra szolgál, hogy a kutatók értékeljék a konkrét adatokat a saját értelmezési szabványuk alapján, gyakran ordinális skálák segítségével.
4. Az analitikus kategóriákat a kutatók az adatok intenzív vizsgálata alapján hozzák létre. Ezáltal túllépnek a tematikus kategóriák általi leírásoktól, és segítenek megérteni a mélyebb összefüggéseket.
5. A teoretikus kategória az analitikus kategória egy speciális típusa, mely már létező elméletekre utal.
6. A természetes kategóriák olyan fogalmi keretek, melyeket a kutatás területén aktívan résztvevők használnak a mindennapi beszédükben.
7. A formális kategóriák az elemzett egységek dátumaira és információira vonatkoznak.

A harmadik lépés az adatokkal való megismerkedés és a kódolandó szegmensek körének meghatározása. A kategóriák kialakítását nem szabad elsietni, ezért fontos megismerni a tartalmat az induktív módszer alkalmazásakor (Kuckartz és Rädiker, 2023: 67).

A negyedik lépés a szövegrészletek figyelmes elolvasása és ez alapján a kategóriák kidolgozása. Kuckartz és Rädiker felhívják a figyelmet arra, hogy az anyagok sorrendje nem számít a kódolás során, de a torzítások elkerülése érdekében érdemes lehet véletlenszerű sorrendben haladni. Az elemzés során hozhatunk létre új kategóriákat, vagy a már meglévőket is felhasználhatjuk, ha azok megfelelnek. Ha az új kategória hasonlít valamelyik már meghatározotthoz, létrehozhatunk egy új, általánosítóbb kategóriát is. Fontos figyelembe venni azt is, hogy a szöveg milyen típusú kategóriát igényel, és az alapján kialakítani őket. Azt azonban, hogy konkrét vagy absztrakt jellegűeket határozzunk meg, még nem szabad eldönteni az elején. Ezt majd a folyamatosan bővülő kategóriarendszer alapján tudjuk meghatározni. A kategóriák állhatnak kifejezésekből, vagy akár egész mondatokból is (Kuckartz és Rädiker, 2023: 67-68).

Az ötödik lépés a kategóriarendszer megszervezése és rendszerezése. A hasonló kategóriákat érdemes együtt felsorolni, és szükség esetén szélesebb, általánosabb kategóriákba rendezni őket. A kategóriák száma attól függ, hogy mennyit kíván meg az elemzés és a rendelkezésre álló időtől. Egy tipikus interjúkutatás ritkán használ 20 főkategóriánál többet, amelyek mindegyikéhez legfeljebb 10 alkategória tartozik (Kuckartz és Rädiker, 2023: 68).

A hatodik lépés a kategóriarendszer véglegesítése és a kategóriadefiníciók létrehozása. Ezen a ponton leellenőrizzük a kategóriarendszerünket, és szükség esetén helyreigazítjuk. Ezek után megfogalmazzuk a kategóriadefiníciókat, melyek fontos, hogy tisztázzák a többi kategóriától való különbségeket. Végül konkrét, a szövegből vett legtipikusabb példákkal látjuk el őket (Kuckartz és Rädiker, 2023: 68-69).

A kutatásomat ezek szem előtt tartásával végzem el. Kvalitatív tartalomelemzéssel vizsgálódom, mely során induktív módon hozom létre a kódolási kereteket. A kategóriafejlesztést az ismertetett, Kuckartz és Rädiker által létrehozott lépések követésével valósítom meg.

4.6. A vizuális kvalitatív tartalomelemzés

A vizuális tartalomelemzés is szerves részét képezi a kutatásomnak, hiszen a szöveges tartalmakon túl, a hozzájuk csatolt képeket is figyelembe veszem. A képek, ahogyan a szöveg is, jelentéseket hordoznak. Amikor megnyitunk egy online cikket, gyakran az első, amit látunk és értelmezni tudunk belőle, az a mellé csatolt vizuális elemek összessége. Ilyenkor még az elolvasás megkezdése előtt kialakulnak bennünk asszociációk és elvárások a szövegre vonatkozóan, s ezek tudatában dolgozzuk fel annak mondandóját. Rodriguez és Dimitrova (2019) a képek keretezésbeli hatékonyságát abban látják, hogy kisebb kognitív erőfeszítést igényel a megértésük a szavakhoz képest, és a közönség kisebb valószínűséggel kérdőjelezi meg a hitelességüket. Ferguson 2001-es kutatására hivatkozva azt írják, hogy amikor konfliktus alakul ki a vizuális keretezés és a szöveges keretezés között, gyakran a vizuális kereteknek hisznek az emberek. Ennek okát abban látják, hogy a fényképek közelebbinek tűnnek a valósághoz, így erősebb és azonnali jeleket képesek létrehozni. A vizuális eszközök grafikusan ragadják meg egy ügy, téma, esemény lényegét. A részleteket olyan gyakorlati keretekké alakítják, melyek relevánsak az emberek mindennapi világról alkotott képéhez, ezáltal könnyebben érthetővé és megjegyezhetővé válik az információ (Rodriguez & Dimitrova, 2019: 50-51). Rodriguez és Dimitrova arra is felhívja a figyelmet, hogy a képek ezen tulajdonsága

miatt a befogadók sok esetben figyelmen kívül hagyják, hogy ezek mesterségesen előállított tartalmak, nem pedig a valóság objektív reprezentációi. Minden fénykép számos döntés eredményeképp jön létre és kerül be a sajtóba. Olyan folyamatokon megy keresztül, mint az expozíció és közelség beállítása, szerkesztés, levágás és nem utolsósorban maga a kiválasztás (Machin & Ledin, 2018; Rodriguez & Dimitrova, 2019).

Rodriguez és Dimitrova kutatásukban négy szintjét különböztetik meg a vizuális keretezésnek. Az első szinten a képeken látható, ténylegesen megjelenő elemek felsorolásával történik az elemzés. A vizuális tartalmak alapvető leírásán túl a jelentések – akár a közönség, akár a kommunikátor oldaláról – nem kerülnek feltárássra. A vizsgálat arra a kérdésre válaszol, hogy „Kit vagy mit ábrázol a kép?”. A szerzők szerint ezen a szinten korlátozza a képkockák megfigyelését, hogy az emberek csak olyan dolgokat képesek felismerni, amit már eleve ismernek (Rodriguez & Dimitrova, 2019: 53). Az előző szint továbbfejlesztett változata a gestalt elvek alkalmazásának folyamatából származó kategorizálások és témák elemzéséből indul ki. A gestalt elv alapvető gondolata, hogy az egész több a részek összességénél. E szerint, „az egész” egyes elemeinek felismerése után a teljes kép koherens értelmezésére történik. Itt a vizsgálódás során többek között figyelembe vesszük az elemek egymáshoz való közelségét, hasonlóságát és egyensúlyát, az ábrázolással járó stilisztikai konvenciókkal és technikai alakításokkal együtt. A közeli felvételek például intimitást vagy adott esetben fenyegetést is érzékeltethetnek (Machin & Ledin, 2018; Rodriguez & Dimitrova, 2019). A vizuális modalitást a képi kifejezések (például szín, tónus, mélység) használatának figyelembevételével értékelni lehet. Az alapján, hogy mennyire hasonlít a valóságra a kép, a modalitás besorolható, mint magas, közepes vagy alacsony (Rodriguez & Dimitrova, 2019: 54-55). A harmadik szinten a konnotatív jelentések elemzése történik. Itt a vizuális tartalmakhoz kapcsolható eszméket vesszük figyelembe úgy, hogy a képi elemeket a szimbolikus, gyakran kultúrához kötött jelentésük szempontjából vizsgáljuk. Ezen motívumok erős érzelmeket válthatnak ki a befogadókban, ezért nagy jelentőséggel bírnak. A vizuális metaforák keretként való használata ezen a szinten kerül elemzésre. A képeken megjelenő absztrakt értékkel bíró elemek (például vallási szimbólumok), valamint a szimbolikus értékkel felruházottak (például helyek, személyek) ábrázolása különösen nagy hangsúlyt élvez (Rodriguez & Dimitrova, 2019: 56-57). A negyedik szint még ennél is mélyebbre ásva az ideológiák megjelenését elemzi a képeken keresztül. Ezen a szinten megállapításra kerülnek azok az alapvető attitűdök, melyek egy nemzet, korszak vagy bármiféle meggyőződés mögött állnak. Olyan kérdésekre szeretnénk választ kapni, mint

„Milyen érdekeket szolgálnak ezek a reprezentációk?” vagy „Milyen eszmék dominálnak?” (Rodriguez & Dimitrova, 2019: 57)

A kutatásom során én azt térképezem fel, hogy az egyes cikkek képei kit vagy mit ábrázolnak. A személyeket (azon belül is a bevándorlókat) ábrázoló képek lényegesek elsősorban számomra, de a tárgyakra és egyéb elemekre is figyelmet fordítok.

5. Hipotézisek

5.1. A tartalomról és a hangnemekről szóló hipotézisek

Több kutatás (Lásd Bíró-Nagy, 2022; Gerő és mtsi, 2024; Pepinsky és mtsi, 2022) rámutat az idegenellenes és migrációval kapcsolatos attitűdök változására Magyarországon. Bíró-Nagy a European Social Survey-re hivatkozva azt állítja, hogy 2015-ig a magyar társadalom a bevándorláspárti társadalmak közé volt sorolható, azonban 2016-tól kezdve az idegengyűlölő attitűdök dominálnak. Olyannyira nagy változás következett be a migrációs válság után, hogy az idegengyűlölő attitűdöket táplálók aránya a szám követése óta eltelt 25 év alatt soha nem látott szintre ugrott (Bíró-Nagy 2022: 417). Ez az idegenellenes attitűd éveken keresztül fenn állt, sőt, annak ellenére, hogy 2015 után lényegesen kevesebb bevándorló érkezett az országba, az idegengyűlölők aránya továbbra is növekedett. A kutatások szerint 2022-ben azonban változás történt az attitűdökben (Gerő és mtsi, 2024; Pepinsky és mtsi, 2022). A 2022-es ukrán menekültválság nagyban különbözött az előbbtől, melynek eltérő jellege a sajtóban és a közbeszédben is megmutatkozott. Ekkor az idegenellenes attitűdök csökkenése volt megfigyelhető. Az említett tanulmányok azt mutatják, hogy elfogadóbbá váltak a magyar állampolgárok a menekültekkel szemben. Gerő és munkatársainak a migrációs narratívák keletkezését és mozgását vizsgáló kutatása (2024) azt találta, hogy a különböző időszakokban különböző mértékben jelent meg a migráció az egyes hírportálokon. 2015-ben kiugró mennyiségű cikk íródott a témában, majd esés történt a számukban. Azonban az esést követően is jelentős mértékben több került kiadásra, mint a válság kezdete előtt. Az azt követő években változó mennyiségben kerültek ki publikációk; egyes időszakokban több, másokban kevesebb (Gerő és mtsi, 2024: 15). A kutatások (Gerő és mtsi, 2024; Pepinsky és mtsi, 2022) hangsúlyozzák a magyar közvélemény változását a menekültekkel szemben. Mivel a társadalmi attitűdök és a média reprezentációi általában kölcsönhatásban vannak egymással, a vélemények

változása vélhetően kapcsolatban van a médiabéli ábrázolások változásával is. Ezért ennek mentén a következő hipotéziseket állítottam fel:

H1. Feltételezem, hogy a bevándorlók ábrázolása változott a kiválasztott magyar online hírportálokon 2015 és 2023 között. Mivel a bizonyos időszakokban történő társadalmi-, politikai-, és egyéb történések befolyásolhatják a migráció ábrázolását, a változás a feltevésem szerint nem lineáris módon lesz megfigyelhető.

- A. Feltételezem, hogy a bevándorlókról alkotott kép a magyarországi online sajtóban 2015 és 2022 február vége között túlnyomórészt negatív és ellenséges.
- B. Feltételezem, hogy 2022 márciusától, az orosz-ukrán háború kirobbanásától kezdve egy pozitívabb irányba történő változás figyelhető meg a bevándorlók vagy menekültek reprezentációjában.

Bajomi-Lázár (2019) szerint azon országokra jellemző a nacionalista megközelítés, amelyek élén jobboldali kormány áll, míg ellenkező esetben a humanitárius dominál. Erre Magyarország és Románia példáját hozta fel. A két ország közelmúltbeli politikai történelme és a jelenlegi gazdasági helyzetének hasonlósága ellenére különbözőképpen kezelte a migrációs helyzetet. Magyarországon a nacionalista narratíva érvényesült, mely során az érzelmi jellegű kommunikáció került előtérbe a sajtóban. Ezzel szemben Romániában a vita racionálisabb jellegű volt, ahol a legtöbb médiaszereplő igyekezett semleges állást elfoglalni. A szerző ezekből arra a megállapításra jutott, hogy a megközelítés jellege – vagyis az, hogy humanitárius vagy nacionalista szempontok dominálnak egy ország sajtójában – a politikai szereplők függvénye (Bajomi-Lázár, 2019: 620). Janky (2019) azt találta, hogy Magyarországon a független médiumok nagyobb hajlandóságot mutattak a humanitárius keretek alkalmazására, szemben a kormánypártiakkal, melyeknél a nacionalista keretek kerültek eltérbe (Janky, 2019: 718). Gerő és munkatársai is erre a megállapításra jutottak. Jankyhoz hasonlóan azt találták, hogy a kormányközeli cikkekhez képest a kormánytávolik humanitáriusabb kereteket alkalmaztak. Mindennek ellenére Magyarországon a kormánypárti médiában – még ha humanitárius keretet használt is – az ország veszélyeztetettsége lett kiemelve (Gerő mtsi, 2024: 26). Emellett, mint ahogyan a média narratíváinak áttekintésénél taglaltam, több kutatás mutatott rá, hogy az ellenzéki és a kormánypárti kommunikációban is kormányzati narratívák domináltak (Gerő és mtsi, 2024; Bocskor, 2018). Ezekre a kutatási eredményekre támaszkodva a cikkek keretezésére és tartalmára is állítottam fel hipotéziseket, amelyek a következők:

H2. Feltételezem, hogy a kormányközeli hírportálok – vagyis az Index (2019-től) és az Origo (2016-tól) – esetében a nacionalista keretezés a leginkább megfigyelhető.

H3. Feltételezem, hogy a kormánytávoli hírportálok – vagyis az Index (2018-ig), az Origo (2015-ben) és a 24.hu – esetében a humanitárius keretezés az inkább megfigyelhető.

H4. Feltételezem, hogy a kormányközeli hírportálok a gazdasági kérdéseket és a kulturális- és vallási különbségeket emelik ki. Arra számítok, hogy a bűnözést és az egyéb illegális cselekedeteket, a migrációval szemben meghozott jogi intézkedéseket, a gazdasági költségeket és a munkaerőpiacra gyakorolt hatásokat fogják elsősorban hangsúlyozni.

H5. Feltételezem, hogy a kormánytávoli hírportálokon a migráció okozta társadalmi és gazdasági problémák mellett a menekültek megpróbáltatásai is bemutatásra kerülnek.

5.2. A vizuális jegyekről szóló hipotézisek

Casey Harris és Jeff Gruenewald (2020) a hírmédia tendenciáiról készített kutatásukban azt állítják, hogy az jellemzően bűnözőkként állítja be a bevándorlókat. Az ilyesfajta keretezési stratégiák olyan provokatív képekkel vannak alátámasztva szerintük, mint a letartóztatások és rendőrségi üldözések az országhatárokon. Azt is kiemelik, hogy kevésbé gyakoriak a bevándorlókat áldozatként bemutató hírkeretek (Harris & Gruenewald, 2020: 457). Ugyan a kutatás az Amerikai Egyesült Államok médiakeretezéséről íródott, a bevándorlók ábrázolásáról szóló részek relevánsak európai viszonylatokban is. A szerzők több kutatásra hivatkozva azt állítják, hogy a média nagyobb valószínűséggel állítja be a faji és etnikai kisebbséghez tartozókat bűnelkövetőként, és olyanként, akik veszélyt jelentenek a közbiztonságra és a gazdaságra (Harris & Gruenewald, 2020: 457). Mindez leírja azt a hozzáállást, amely Magyarországon is megjelent a 2015-ös válság következtében (Lásd Gerő és mtsi, 2024; Cantat és mtsi, 2023; Farkas, 2022; Bajomi-Lázár, 2019; Janky, 2019; Bocskor, 2018). Gerő szerzőtársaival a 2022-es ukrán menekültválsággal kapcsolatban ettől eltérő tendenciákra hívja fel a figyelmet. A kormányközeli és a kormánytávoli médiumok narratíváiban alig találtak eltérést. A két médiaszegmens különbsége elsősorban abban volt megfogható, hogy a kormánytávoli cikkek humanitáriusabbak voltak és részletesebben taglalták a civil szervezetek tevékenységét (Gerő és mtsi, 2024: 29). Az eltérő politikai hovatartozás ellenére mindkét típusú

hírmédium főként nőket és gyermekeket ábrázolt (Gerő és mtsi, 2024: 26). Ezek mentén a vizuális jegyekről szóló hipotéziseim a következők:

H6. Feltételezem, hogy azon hírmédiumok, amelyek humanitárius narratívát használnak, nőket és gyermekeket ábrázolnak leginkább.

H7. A nacionalista narratívát alkalmazó cikkekben feltételezésem szerint inkább láthatunk olyan képeket, amelyeken a rendőrök és határőrök szerepelnek, akik a migrációs helyzetet próbálják kezelni. A menekülteket ábrázoló képeken főként férfiakra és férfiakból álló tömegekre számítok.

6. Módszertan

A kutatásom során szakértői mintavétel segítségével választottam ki a témában évente keletkezett 3-3 fő cikket az elemzett híroldalakon. A fontos eseményekhez kapcsoltam a vizsgálatot, hiszen itt mutatkozik meg leginkább az, hogy az adott médiafelület miképp tálalja az eseményt. A hírportálok kiválasztásához az NMHH által készített kutatások adatait használtam fel, melyekben a leglátogatottabb és legolvasottabb online oldalak vannak rangsorolva többek között.¹ A híroldalakat az eddig elkészült összes elérhető kutatás alapján választom ki. A 10 leglátogatottabb oldal első helyeit szinte változatlanul az Index, az Origo és a 24.hu foglalják el. Mivel az ismertetett szakirodalmak alapján a politikai irányultság lényeges szerepet játszik a migráció ábrázolásában, fontosnak érzem röviden bemutatni az elemzésre kerülő híroldalakat ennek mentén. Ehhez Polyák Gábor és Horváth Kata 2022-es kutatását használom fel.

Az Index eredetileg független híroldal volt, jelenleg kormányközeli. Összetett tulajdonosi struktúrával rendelkezett 2014-től kezdve, amely biztosította a hírportál függetlenségét és stabilitását. A 2018-as parlamenti választások után azonban a Fideszhez közel álló üzletemberek felvásárolták. A tulajdonlási struktúra megváltozásával a hírek bizonyos szemszögből való bemutatása is megváltozott, s független helyett kormányközeli híroldallá vált. Az eredetileg baloldali hangnemben publikáló Origo is tulajdonosváltáson ment keresztül 2015

¹ A kutatások az alábbi linken tekinthetők meg Internetes közönségmérési adatok néven: https://nmhh.hu/tart/kereses?HNDTYPE=SEARCH&name=doc&page=1&fld_compound_target=allfields&clearfilters=1&clearfilters=1&fld_microsite=&fld_keyword=&fld_compound=Internetes+k%C3%B6z%C3%B6ns%C3%A9gm%C3%A9r%C3%A9si+adatok (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

végén, melynek következményeképp jobboldali hangnemre váltott. Ezek után 2018-ban a Közép-Európai Sajtó és Média Alapítvány (KESMA) tulajdonába került, mely a hasonlóan a Fideszhez köthető. (Polyák & Horváth, 2022). A 24.hu (korábbi nevén: Hír24), kormánytávoli híroldalként működött 2015-ben és azt követően is.

Ezen hírportálok felületein nincs lehetőség a legfontosabb, legolvasottabb, legrelevánsabb cikkek keresésére visszamenőleg, ezért azok kiválasztását a következőképp végeztem; A Google speciális kereső funkciója és eszközei segítségével beállítottam az időintervallumot, mely mindig a tárgy év január 1. és december 31. közötti időszak volt. Ezzel biztosítottam, hogy csak a vizsgálni kívánt évben publikált cikkek jelenjenek meg eredményként. Ezután beírtam az előre meghatározott kulcsszavakat a kereső azon felületére, amely segítségével a találatokban megjelenő kifejezéseket szabhatom meg. Azt, hogy csak az adott híroldal által publikált cikkeket jelenítse meg a kereső, úgy oldottam meg, hogy leszűkítettem az eredményeket a szóban forgó weboldal domain címének megadásával. A Google figyelembe veszi a találatok felsorolásánál a weboldalak relevanciáját, minőségét, tekintélyét, a felhasználó tartózkodási helyét, valamint a keresési előzményeit, és ezek alapján rangsorolja a weboldalakat. Ezt alapul véve a keresési előzmények törlése után a legfontosabb hírek fognak megjelenni, mint eredmény. Ezután manuálisan is megvizsgáltam a cikkeket, így kizárva annak a lehetőségét, hogy az ne feleljen meg valamilyen kitételelemnek. Minden híroldal esetében azt az első három találatként megjelent cikket választottam, amely megfelelt az összes feltételnek. A szelekció alkalmazásával összesen 81 cikk kerül elemzésre, híroldalanként 27. Mindennek révén elkerültem azt, hogy a saját preferenciáim és előfeltevéseim befolyásolják a választást, így közvetetten pedig a kutatás eredményeit.

A cikkek elemzése során a következőket vizsgáltam:

- A felmerülő témákat
- A megjelenő hangnemet, keretezési gyakorlatot
- A szóhasználatot
- A képeket
- A bevándorlók jellemzőinek ábrázolását
- Az események helyét

A cikkek kiválasztásánál a következőket vettem figyelembe:

- Tartalmazza az adott kifejezések bármelyikét, de legalább az egyikét: migráns, menekült, bevándorló, vagy ezek többszámú alakját. Ugyan a fogalmak különböző jelentéssel rendelkeznek, a magyar köznyelv és a sajtó szinonimaként használták őket a válságról való beszéd során (Bocskor, 2018: 558). Ennek folytán nem különböztettem meg őket egymástól a cikkek kiválasztásakor.
- Ne csak megemlítés szintjén jelenjen meg a migráció a cikkekben. Ehhez feltételként meghatároztam, hogy csak olyan cikk kerülhet be a mintába, amely tartalmának minimum fele a migránsokról vagy a migránshelyzet ismertetéséről, következményeiről szól. Ezzel biztosítottam, hogy az elemzett egységek valóban részletesen foglalkozzanak a migrációs kérdésekkel és vitákkal.
- A cikk hosszúságára vonatkozóan is állítottam feltételt, mert bizonyos cikkek csupán 2-3 mondatból álltak. Az ilyen rövid terjedelem nem engedi meg, hogy érdemben elemezzem a tartalmát, ezért csak olyan cikkeket választottam, amelyek több, mint 5 mondatból álltak.

6.1. Az elemzési kategóriák létrehozása

A kvalitatív tartalomelemzés szakirodalma rávilágított, hogy a cikkek elemzéséhez elengedhetetlen, hogy kategóriákat alkossak az elemek besorolására. A kategóriák fejlesztését induktív módon hajtottam végre, vagyis az adatokat nem előre meghatározott típusokba soroltam, hanem a szöveg olvasása során hoztam létre őket. A következőkben Kuckartz és Rädiker induktív kategóriafejlesztéshez megszabott lépései mentén haladok tovább.

A célom feltérképezni, hogy hogyan alakult a bevándorlókról alkotott kép az online sajtóban Magyarországon 2015 és 2023 között. A kategóriák kialakítása azon alapszik, hogy milyen üzeneteket közvetítettek a témában a hírportálok az említett időszakban. A Kuckartz és Rädiker (2023) által felvázolt hét kategória közül a tematikus kategóriaalkotást alkalmaztam, mely egy konkrét gondolatkört tükröz, és a szövegben a releváns információkat könnyen megtalálhatóvá és értelmezhetővé teszi. Választásom oka, hogy ezáltal rugalmasan tudom kezelni az elemzés során felmerülő elemeket. A kategóriáim elvonatkoztatási szintje alacsony, amely azt jelenti, hogy tükrözik az elemzett szöveg nyelvezetét és tartalmát. Ebből következően a cikkek eredeti szóhasználatának figyelembevételével alkottam meg a kategóriáimat. Az alacsony elvonatkoztatási szint lehetővé tette számomra, hogy a migránsok ábrázolásának és bemutatásának változását pontosabban elemezhessem. Az adatokkal való megismerkedés során

alaposan szemügyre vettem a cikkek tartalmát, nyelvezetét és narratíváit. Ezeket figyelembe véve meghatároztam, hogy melyek a legfontosabb és legrelevánsabb elemek a kutatásom szempontjából, majd kialakítottam, rendszereztem és véglegesítettem a kategóriákat. Ezeket a következőkben határoztam meg:

6.1.1. Témák

Ebben a kategóriában a cikkek által tárgyalt témákat vizsgáltam meg, melyek elkülönítéséhez nyolc kódolási keretet hoztam létre. Egy cikk több alkategóriához is besorolásra kerülhetett.

Jog: Azok a cikkek, amelyek a jogi szabályozásokat és kérdéseket tárgyalták a bevándorlás vagy menekültválság kapcsán, ebbe az alkategóriába kerültek. Ide lettek besorolva a menedékjoggal, a menekültstátusszal és a menekültek egyéb jogaival foglalkozó, valamint az elosztási kvótákat ismertető cikkek. A büntetés-végrehajtást és az egyéb rendőrségi intézkedéseket tárgyalók is ebbe a keretbe tartoztak.

Politika: Ebbe a besorolásba került minden olyan cikk, amely a politika oldaláról közelítette meg a bevándorlást vagy menekültválságot. Ide lettek besorolva azok az írások, amelyek politikai döntéseket és intézkedéseket, valamint politikai álláspontokat ismertettek, például a kormányzati politikákat és pártállásokat. A migrációs nyomásra hivatkozó cikkek is ide kerültek, ahogyan a bevándorlást politikai indokokkal alátámasztók is (például fegyveres konfliktusok vagy háború miatti migráció).

Gazdaság: Ide olyan cikkek kerültek, amelyek a bevándorlás gazdasági aspektusait emelik ki, például annak anyagi költségeit, valamint a munkaerőpiacot érintő kérdéseket. Az új munkavállalók jelenlétét vagy az érkezésükből következő potenciális gazdasági változásokat tárgyaló cikkek tartoztak ide. A bevándorlást gazdasági indokokkal alátámasztó cikkeket is ide soroltam, például a jobb megélhetés miatti migráció indokát említőket.

Kultúra és integritás: Az integrációs sikereket és nehézségeket bemutató, valamint a bevándorlás generálta esetleges társadalmi feszültségeket és összefogásokat taglaló cikkek lettek ide besorolva. A kulturális- és vallási különbségekről íródott, és az azok következményeit tárgyaló írások is ide kerültek.

Demográfia: Azok a cikkek kapták ezt a jelölést, amelyekben a migrációval vagy menekültügyi helyzettel összefüggő népesedési adatokról, arányszámokról, demográfiai

trendekről volt szó. Ezen írások például a népességnövekedés hatásait tárgyalták az előregedő társadalmakban, vagy a lakosságszerkezet megváltozását.

Bűnözés, illegális cselekedet: Ebbe az alkategóriába azon cikkek kerültek, amelyek a különféle bűncselekményeket tárgyalták. A kisebb volumenű bűncselekményektől kezdve a testi sértésen és embercsempészen át a terrorcselekményekig minden illegális cselekedet ide tartozott. A bevándorlók ellen és az általuk elkövetett bűncselekmények is ebbe a kódolási keretbe kerültek. Azon cikkeket, amelyek csupán az illegális cselekedetek jogi következményeit taglalták, de nem konkrét esetek alapján íródtak, csak a jogi kategóriába soroltam.

Személyes ábrázolás: Minden olyan cikk, amely a szereplők magánéletét, személyes történetét tárja fel, ebbe az alkategóriába került. Azok, amelyekben megszólalóként szerepelnek a menekültek vagy bevándorlók, szinten ide tartoztak. Ezen cikkek gyakran a bevándorlók vagy menekültek által megélt nehézségekre fókuszáltak. (Olyan cikkekre is volt példa az ide besoroltak közül, amely az illegális cselekedeteket emelte ki, miközben leírást adott a szóban forgó illetőről. Ilyen volt például az Index oldalán 2023-ban megjelent, „Felfegyverzett migránsok miatt nem tudnak szüretelni a vajdasági gazdák”² című írás, amelyben szintén sor került egy-egy bevándorló személyes ábrázolására.)

Egészségügy: Ebbe a keretbe lettek kódolva a menekültek és bevándorlók vonatkozásában egészségügyi témákkal és betegségekkel foglalkozó cikkek. Csak azok lettek ide sorolva, amelyek legalább egy mondatban taglalták az adott betegség jellemzőit, súlyosságát vagy kockázatait. A bevándorlók mentális betegségeivel foglalkozó cikkek is ide tartoztak.

6.1.2. Szóhasználat

Ebben a kategóriában azt vizsgáltam, hogy az egyes cikkek milyen fogalmakat használnak, és azokat megkülönböztették-e egymástól. Egy cikk csak egy alkategóriába kerülhetett.

Egy kifejezést használ: Azon írások, amelyek egyetlen kifejezést használtak az érkezők megragadására, ebbe a kódolási keretbe kerültek. Egymástól külön csoportba gyűjtöttem a

² A cikk az alábbi linken érhető el: <https://index.hu/belfold/2023/09/23/vajdasag-migracio-parducz-arpad-migraciokutato-intezet-pasztor-istvan-szabadka-migransok-lovoldozes-pannon-tv/> (2024.04.28.)

„menekült”, a „migráns” és a „bevándorló” fogalmakat használó cikkeket. A bevándorlót és a migránst azért nem egy fogalomként kódoltam, mert mint ahogyan a szakirodalmi áttekintőben is bemutattam, ezek egymástól jelentősen eltérő konnotációval rendelkeznek, melyet fontosnak tartottam megragadni az elemzés során.

Több kifejezést használ: A cikkek, amelyek legalább két eltérő kifejezést használtak ebbe az alkategóriába lettek kódolva. Itt megkülönböztettem egymástól az olyan írásokat, amelyek szinonimaként használták a fogalmakat, és azokat, amelyek különbséget tettek köztük. Ezek mellett külön gyűjtöttem azokat a cikkeket, amelyek csak a „migráns” és „bevándorló” szavakat használták. Ezek más asszociációkat idéznek, ezért is elemeztem őket külön, azonban voltak olyan cikkek, amelyek csak ezt a két szót használták, és mint egymás szinonimáinak, létrehoztam egy külön kategóriát.

6.1.3. Hangnem, keret

Ebben a kategóriában a cikkek hangnemére vonatkozó kódolási kereteket hoztam létre. A nacionalista és humanitárius keretnél a meglévő szakirodalmakra támaszkodtam (Bajomi-Lázár, 2019; Gerő és mtsi, 2024; Janky, 2019), amelyek szintén használták ezeket. Egy cikk csak egy, az azt jellemző domináns hangnembe kerülhetett.

Nacionalista: Ebbe az alkategóriába kerültek azok a cikkek, amelyek a migráció politikai, gazdasági és társadalmi kihívásait hangsúlyozták. Az említett szakirodalmakból kiindulva azon cikkeket is ide soroltam, amelyek fenyegetésként értelmezik a migrációt. Az ide tartozó írások jellemzően a kiadások mértékét, a kulturális- és vallási különbségeket és a bevándorlásból adódó veszélyeket említették meg.

Humanitárius: Ebbe a keretbe azok a cikkek kerültek, amelyek a bevándorlókra, az ő nézőpontjukra helyezték a hangsúlyt. Ezen cikkeken keresztül jellemzően egyedi történetek kerültek bemutatásra, valamint az, hogy az egyéneket vagy csoportokat hogyan érinti a téma, milyen nehézségeken kell(ett) átesniük. Azon cikkek, amelyek kifejezései empátiát keltettek az érkezők helyzetével kapcsolatban, általában ebbe a kategóriába voltak sorolhatók. Ilyen például a „tragédia” szó, vagy a menekültközpontokra gyakran használt „embertelen” jelző.

Kritikus: Azon cikkek kerültek ebbe az alkategóriába, amelyek a migráció által felmerülő problémákat több oldal szemszögéből igyekeztek megközelíteni, és nem csak egy nézőpontot ismertettek. Az ide besorolt írások gyakran fogalmaztak meg tényekre hivatkozva

egyét nem értést bizonyos intézkedésekkel vagy a bevándorlók megbélyegzésével kapcsolatban. Ilyen egyet nem értést jeleztek például a „kriminalizálás”, „indokolatlan jelzők” kifejezések használata.

Semleges: Ebbe a keretbe kerültek azon cikkek, amelyek általános és objektív jellegű tájékoztatást nyújtottak a migrációról. Az ide besorolt írások gyakran ismertették a különböző kifejezések jelentését és helyes használatát. Ezen felül olyan cikkek is kerültek ide, amelyek a bevándorlásellenes politikai szereplők narratíváit ismertették, azonban ezt csupán leíró módon, értékítélet megfogalmazása nélkül.

Komplex: Ebbe az alkategóriába azon cikkek kerültek, amelyek nem voltak egyértelműen beilleszthetők egyik csoportba sem, mert többféle keret is érvényesült bennük. Az ide tartozó cikkek összetettebb és differenciáltabb leírást nyújtanak a témáról. Az ebbe a keretbe besorolt cikkekben gyakran a humanitárius és kritikus hangnemek keveredései voltak megfigyelhetők.

6.1.4. Képek

Szereplők: Ebben a keretben azt vizsgáltam, hogy mit ábrázoltak a képek. A következő csoportosításokat alkottam meg az induktív kódalkotás során:

- Menekültek/bevándorlók
- Közbiztonságért felelős személyek
- Politikusok, vezetők
- Civil társadalom, önkéntesek
- Tárgyak
- Térkép, utcakép, városkép
- Diagramok

A képen szereplő bevándorlók ábrázolása: Amennyiben menekülteket vagy bevándorlókat ábrázolt a kép, azt is megvizsgáltam, hogy fenyegető, empátiát keltő vagy semleges módon vannak láttatva.

- *Fenyegető:* Ha a bevándorlók vagy menekültek egyértelműen támadó szerepet tölthettek be a képen, például erőszakos cselekedeteket követtek el, támadást intéznek valaki vagy valami ellen, ebbe a kategóriába kerültek. Akkor is ebbe a kategóriába kerültek, ha

ugyan nem viselkedtek agresszívan, de a kinézetük vagy mimikájuk miatt fenyegetőnek voltak értelmezhetők.

- *Empátiát keltő*: Ha a bevándorlók vagy menekültek egyértelműen valamilyen negatív esemény vagy cselekedet áldozatai a képen, akkor kerültek ide. Emellett azokat is ide soroltam, amelyeken ugyan fizikai veszély nem fenyegeti a szereplőket, mégis olyan helyzetben vannak ábrázolva, amiből egyértelműen a nehéz körülményeik rajzolódnak ki. Ilyenek voltak például azok a képek, amelyek a menekülttáborokban földön ülő emberekről készültek, vagy a legtöbb gyermeket ábrázoló kép.
- *Semleges*: Azok a képek kerültek ebbe az alkategóriába, amelyeken a szereplők se fenyegetésként nem voltak értelmezhetők, se empátiát nem keltettek.

6.1.5. Jellemzők ismertetése

Ebben a kategóriában azt vizsgáltam, hogy hogyan mutatták be az elemzett cikkekben a bevándorlókat vagy menekülteket, amennyiben említésre kerültek a jellemzőik. Az induktív kódolási módszer során a következő alkategóriákat alkottam meg:

Származás: Abban az esetben, ha ismertették a bevándorló(k) származási országát, besoroltam a cikket ebbe a kategóriába.

Korcsoport: Itt két csoportot különböztettem meg, amelyek a (1) gyermek, (2) felnőtt voltak. Gyermeknek számítottak a 18 éves kor alattiak, és azok, akikre a cikk írója is ezt a jelzőt használta. A felnőtt kategóriába a 18 év felettiek számítottak, és azok, akik kora ugyan nem derült ki, de a cikk férfiként vagy nőként hivatkozott rájuk, nem pedig fiúként vagy lányként. Ha a cikk mindkét korcsoportot említette, akkor mindkettőbe bekerült az értékeléskor. „Idős” kategóriát nem hoztam létre, mert a választott cikkek egyikében sem mutattak be idősöket. Ha családot említett a cikk, akkor a felnőtt és gyermek besorolásba is bekerültek.

Nem: Ebben az alkategóriában a „férfi” és „nő” besorolást alkalmaztam. Mindkét helyre bekerült a cikk, ha mindkét nemet említette, vagy ha a „család” szót használta.

Név: Akkor került a cikk ebbe az alkategóriába, ha legalább egy bevándorló neve említésre került benne.

Foglalkozása: Amennyiben a bevándorló foglalkozása említésre került, a cikket besoroltam ebbe a keretbe.

Migráció oka: Ide akkor kerültek a cikkek, ha megemlítették a migráció okát. Az okokat külön is feljegyeztem típus szerint, melyek a következők voltak:

- Politikai okok; fegyveres konfliktus, (polgár)háború, üldöztetés, népiirtás
- Gazdasági okok; jobb megélhetés, munka
- Kulturális okok; vallási okok, egyéb kultúrából eredő okok

6.1.6. Az események helye

Ebben a kategóriában azt vizsgáltam, hogy milyen országban történt eseményekről van szó a cikkekben. Azért tartottam fontosnak ennek a kategóriának a létrehozását, mert ebből megmutatkozik, hogy milyen mértékben foglalkoztak a híroldalak magyarországi történésekkel, és milyen mértékben külföldivel. Egy cikk egy helyre kerülhetett besorolásra.

Magyarországi eseményeket ír le: Amennyiben nem került említésre más ország Magyarországon kívül, a cikk ebbe a kategóriába került. Akkor is ide került, ha nem mondta ki, hogy Magyarországról van szó, de a szöveg tartalmából egyértelműen következtetni lehetett rá. Ha felmerültek külföldi államok nevei, de az ottani történések egy mondatnál sem voltak bemutatva, akkor is ide lettek sorolva.

Külföldi eseményeket ír le: Amennyiben legalább egy mondatban valamilyen Magyarországon kívüli ország intézkedéseit, történéseit taglalta, ebbe az alkategóriába került a cikk. Ha országot nem említett, de világosan kiderült a politikusok, vagy egyéb tényezők megnevezése által, hogy külföldi ország(ok)ról van szó, akkor is be lett sorolva.

Vegyes: Ha Magyarország és más országok eseményei is taglálásra kerültek a cikkben legalább egy-egy mondatban, ide lettek besorolva.

Nem említ országot: Ha egyáltalán nem említett országot a cikk, csak általánosságban beszélt a bevándorlásról, akkor ebbe a keretbe került.

7. A kutatási eredmények

7.1. A megjelenő témák

A kutatásom során megvizsgáltam az elemzett cikkekben felmerülő témákat, melyeket a következő nyolc kategóriába rendszereztem: politika, jog, gazdaság, kultúra és integritás,

demográfia, bűnözés és illegális cselekedet, személyes ábrázolás és egészségügy. Ezek közül a politika, a jog és a bűnözés témája merült fel legtöbbször. Az elemzett cikkek 77%-a foglalkozott valamilyen politikai témával, 71%-a jogival és 65%-a bűnözéssel vagy bármiféle illegális cselekedettel. E három téma dominanciája az éves viszonylatokban is megjelent, hiszen nem volt olyan év, amelyben ne emelkedtek volna ki a többi közül.

A politikai témát megjelentető hatvanhárom írás közül harmincegy kormányközeli, harminckettő ellenzéki médiumokban merült fel. A legtöbbet az Index közölte; összesen huszonhárom cikket. Ebből tizenegy a tulajdonosváltás előtt jelent meg, tizenkettő pedig utána. Az Origo és a 24.hu húsz-húsz ebbe a kategóriába sorolható cikket írt. Ezen írások tehát a három híroldal közötti megoszlási arányban, valamint a politikai orientációk szerinti megoszlásban is közel azonosak. A jogi témában megjelent cikkek a politikához hasonlóan egyenletesen oszlanak meg a kormánypárti és ellenzéki oldalak között. Az összesen ötvenkilenc ide sorolható cikkből huszonkilencet a kormányközeli médiumok publikáltak, harmincat pedig a kormánytávolik.

A bűnözés kapcsán az Origo publikált a legtöbbet, huszonegy cikket. Ezt a számot a 2019 és 2023 közötti időszak emelte meg, ugyanis ekkor mindegyikben előkerült valamilyen illegális cselekedet. Az Origo cikkei a bűnözéshez sorolt összes írás 40%-át tették ki. Ebbe a számba beletartoztak azok, amelyek akkor jelentek meg, amikor az oldal független nézeteket képviselt. Ha a médiumok cikkeit a politikai hovatartozásuk alapján osztályozzuk, a bűnözést említő cikkek aránya közel azonos a kormányközeli médiumokon (51%) és a kormánytávolikon (49%). A kormánypárti híroldalak az illegális cselekedetéről szót ejtő ötvenhárom cikkből huszonhetet írtak. Ebből a huszonhét cikkből huszonhat a cselekedet elkövetőjeként ábrázolta a bevándorlót. Az egyetlen cikket, amely elszenvedőként, az Index tette közzé 2019-ben, amikor még – az akkor folyamatban lévő strukturális átalakulás miatt – nem volt észrevehető a hangnembváltás.³ A kormánytávoli médiumokon a témában huszonhat cikk jelent meg, melyből húsz elkövetőként ábrázolta a bevándorlót. Ezeknek egy része azonban csak a narratívát ismertette, mely szerint ők a bűnözők, de a hírforrás maga nem értett vele egyet. A húszból öt cikk volt ilyen. A maradék hat írásból négy elszenvedőként, kettő pedig mindkét módon megjelenítette a bevándorlót. Olyan cikkek, amelyek bűnözés áldozataiként

³ A cikk az alábbi linken érhető el:

https://index.hu/kulfold/2017/09/28/libanon_menekultek_menekulttabor_sziria_haboru_menekultvalsag_elszo_re_sz/ (2024.04.28.)

mutatták be őket – a fentebb említett Indexes cikken kívül – csak kormánytávoli oldalakon jelentek meg.

A gazdaság, a kultúra és a demográfia témája kisebb arányban merült fel, azonban a cikkeknek így is a jelentős hányadában – a gazdaság nyolcvanegy cikkből negyvenben, a kultúra harminchétben, a demográfia harmincötben – szerepeltek. A gazdasági aspektusokat taglaló cikkek 47,5%-a kormányközeli, 52,5%-a kormánytávoli volt. Az arányukban tehát nem mutatkozott jelentős eltérés. A kormánytávoli cikkek lényeges mértékben említik a bevándorlók kapcsán a munkavállalás témáját (tizenkét cikk a huszonegyből). A kormánypárti cikkek ezzel szemben inkább a pénzügyi kérdéseket taglalják; a híreik 84%-ában, azaz tizenhat cikkben kerültek említésre a migráció költségei. A kultúra és a demográfia kategóriák a kormánypárti cikkekben kevesebbszer (a kultúra tizenhat, a demográfia tizenöt cikkben), míg a kormánytávolikban valamennyivel többször (a kultúra huszonegy, a demográfia húsz cikkben) jelentek meg. A kultúra témájában a legtöbbször említett szempont a kulturális- és vallási különbségek, illetve az ezekből adódó társadalmi feszültségek voltak. A harminchét cikkből ezek huszonháromban kerültek elő. Az integritás kérdése is hasonló gyakorisággal merült fel, szám szerint huszonkétszer. Az ellenzéki médiumokban megjelent írások ennek kapcsán az integrációs sikereket emelték ki (tizennégy cikkből tizenkettő), míg a kormánypártiak annak ellentétjét (nyolc cikkből öt).

A legalacsonyabb mértékben az egészség témája merült fel, amellyel az elemzett nyolcvanegy cikkből tíz foglalkozott. A személyes ábrázolás került elő a második legkevesebbszer, összesen tizennyolcban cikkben. Az ilyen típusú cikkek 55%-a ellenzéki és 45%-a kormánypárti oldalakon jelent meg, tehát közel hasonló arányban. A kormánypárti médiumok a menekültek élettörténeteit vagy szenvedéseit mutatták be (négy cikk), valamint terroristákat és bűnözőket ismertettek (két cikk). Ezek közül három írás akkor készült, amikor az Origo és az Index tulajdonosváltása már megtörtént, tehát a kutatásomban már a kormánypárti hírportálokhoz tartoztak, de még ellenzéki hangnemben is publikáltak. Azon cikkek közül, amelyek ténylegesen kormánypárti hangnemet képviseltek ebben az időszakban kettő szólt bűnözőkről és egy a menekültek élettörténetéről. A kormánytávoli cikkek egyértelműen az utóbbira helyezték a hangsúlyt. Ezen írások mindegyike élettörténetet vagy az illetők megpróbáltatásait taglalta. Az egészségügyi témák a független vagy ellenzéki hírportálokhoz voltak köthetők, 90%-uk ott jelent meg. Hangvételtbeli különbség nem volt megfigyelhető az eltérő politikai orientációjú írások között. Az Origo egyetlen cikkben tárgyalta az egészség kategóriáját, mégpedig 2022-ben a Covid-járvány kapcsán, amelyet pusztán időbeli

viszonyítási alapként használt.⁴ Az Index összesen három írásában említett egészségügyi témát, melyek mind a struktúraváltást megelőzően, 2018 előtt jelentek meg. A kormánytávoli cikkek mindegyike olyan módon mutatta be az bevándorlók egészségügyi problémáit, mely empátiát kelt az olvasóban.

Feltételeztem, hogy a kormányközeli hírportálok a gazdasági aspektusokra és a kulturális- és vallási különbségekre fognak fókuszálni. Arra számítottam, hogy a bűnözést, a jogi intézkedéseket, gazdasági költségeket és a munkaerőpiacra gyakorolt hatásokat említik. E hipotézisem részben igazolást nyert. A kormánypárti cikkek harminckilencet tettek ki az összesen nyolcvanegyből. Ezek legjellemzőbb témái a politika, a jog és a bűnözés voltak. Ezeken belül a jogi intézkedéseket taglalták (huszonkilenc cikk), valamint a bűnözést és az illegális cselekedeteket (huszonhét cikk). A gazdasági aspektusokat valamennyivel kisebb arányban tárgyalták; összesen tizenkilenc cikkben, amelyből tizenhatban jelentek meg pénzügyi témák. A munkaerőpiacot érintő kérdések azonban kevesebb figyelmet kaptak, mint amire számítottam. Az összesen tizenkilenc írásból, amely gazdasági aspektusokat taglalt, csupán négy szólt a munkaerőpiacról.

Feltételezem, hogy a kormánytávoli hírportálokon a migráció okozta társadalmi és gazdasági problémák mellett a menekültek megpróbáltatásai is bemutatásra kerülnek. Ezeken a hírmédiumok – hasonlóan a kormánypártiakhoz – a politika, a jog és a bűnözés témái domináltak. Az összesen negyvenkét itt megjelent cikkből harminckettő foglalkozott a politikával, harminc a joggal, és huszonhat a bűnözéssel. A személyes ábrázolás, a bűnözés, valamint a kultúra témájában jelentek meg leginkább a bevándorlók megpróbáltatásai. Ezek többsége azonban nem tartozott a domináns kategóriákba. Személyes ábrázolás tíz cikkben jelent meg, amely a második legkevesebb megjelenő típus volt. A kultúrához és integritáshoz kapcsolódó kérdések huszonegy cikkben, pontosan az összes ellenzéki publikáció felében jelentek meg. Ezt az arányt azonban a jog és a politika témája lényegesen túllépte. A bűnözés témájához sorolt, a bevándorlók megpróbáltatásait ismertető cikkek szintén alacsony arányt képviseltek, mindössze az összes ellenzéki cikk 26%-át. Mindent összevetve ez a hipotézisem nem nyert igazolást.

7.2. A cikk hangneme, kerete

⁴ A cikk az alábbi linken érhető el: <https://www.origo.hu/nagyvilag/2022/01/egyre-tobb-az-illegalis-hataratlepesek-szama-az-europai-unioban> (2024.04.28.)

A cikkek hangvétele igen változónak bizonyult. Fontos megjegyezni, hogy a hírportálokat a népszerűségük alapján választottam ki, nem pedig a politikai orientációjuk szerint. Ennek következtében egyik elemzett oldal sem képviselt kormánypárti nézeteket 2015-ben. Ez az Origo esetében 2016-tól, az Indexében pedig 2019-től változott meg. A struktúraváltás azonban egyik médium hangnemében sem volt azonnal észrevehető. Az Origon és az Indexen is ugyanúgy jelentek meg az átváltást követő évben is ellenzéki hangvételű írások. Az Origon 2017-től volt megfigyelhető a hangnem megváltozása, az Indexen pedig 2020-tól, de még inkább 2023-ban. A válság első két évében a semleges és a humanitárius cikkek domináltak, amely valószínűleg az akkori tulajdonlási struktúrából eredeztethető.

A legtöbb nacionalista írást az Origo publikálta. Az összesen huszonzét ilyen cikkből huszonkettőt. Ebből egy kivételével mindegyik a tulajdonosváltás után íródott. Az Indexen ehhez a mennyiséghez képest csekély számban jelentek meg ilyen hírek, azonban az oldal összes elemzett publikációjának így is a 18%-át tették ki. A 24.hu egyszer sem használt nacionalista keretezést. Komplex hangnemet az Origon kívül mindkét másik oldal használt; az Index nyolc, a 24.hu kilenc írásában. Kritikus hangvételű cikkből pedig az Indexen hat, a 24.hu-n öt jelent meg, míg az Origon egy sem. Az előbbi esetében a hat cikkből mindössze egy jelent meg a tulajdonosváltást követően, és az is 2019-ben. Az Origon a kritikus hangnem hiánya is megfigyelhető, mely a politikai orientációjának is betudható, hiszen az ebbe a kategóriába tartozó írások gyakran a kormány álláspontjait kérdőjelezték meg. Ezt a feltételezést az Index esete is alátámasztja, mivel a struktúrájának megváltozása után felhagyott az ilyen cikkek publikációjával. A legtöbb humanitárius cikket a 24.hu jelentette meg – szám szerint hetet –, míg az Origo egyet sem. Az Index a hangnem váltása előtt egy, azután pedig három írásában alkalmazott humanitárius kereteket. A szám megnövekedése egyértelműen az orosz-ukrán háború kirobbanásához köthető. Ezt alátámasztja, hogy a szóban forgó három cikkből kettő a témában íródott.

Feltételeztem, hogy a bevándorlók ábrázolása változott az évek alatt, és a változás nem egy lineáris mintát követett. A kutatási eredmények ezt alátámasztják. 2017-ben, majd 2019-től a nacionalista cikkek dominanciája jelent meg. 2019 előtt nagyjából egyenlő arányban oszlottak meg a különböző hangvételű cikkek (mindegyik 20% körüli részarányban). Ezzel szemben 2019 után a nacionalista cikkek az összes cikk 44%-át tették ki, a kritikus cikkeket leginkább háttérbe szorítva, melyek aránya lecsökkent 6%-ra. A nacionalista hangnem dominanciáját részben az orosz-ukrán háború kirobbanása miatt érkező menekültek

humanitárius keretezése fogta vissza 2022-ben. Ekkor azonos arányban – ez három-három cikket jelentett – jelent meg nacionalista és humanitárius keretezés. 2023-tól ismét a nacionalista írások kerültek előtérbe, amelyek a következő évben megjelent cikkeknek pontosan az 50%-át tették ki.

Feltételeztem, hogy a bevándorlókról alkotott kép 2015 és 2022 február vége között túlnyomórészt negatív és ellenséges lesz, majd az orosz-ukrán háború kirobbanásától pozitívabb irányba fordul. 2015 és 2021 között a többi hangnemhez képest a nacionalista cikkek domináltak, melyek az összes ez időben megjelent és elemzett cikk 28%-át jelentették. A komplex és a semleges cikkek ehhez képest mintegy 20%-os arányban jelentek meg, a kritikusok 15%-ban, a humanitáriusok pedig 14%-ban. A hipotézisem első fele tehát bebizonyosodott; a nacionalista írások uralkodtak, amelyek jellemzően negatív módon ábrázolták a bevándorlókat. Ez az eredmény legfőképpen a híroldalak tulajdonlási struktúráihoz, valamint a kormány bevándorlóellenes kampányaihoz volt köthető. 2022-ben az orosz-ukrán háború következtében megemelkedett a humanitárius cikkek száma, és egyenlő arányba került a nacionalistákkal. Mindazonáltal 2023-ban nem folytatódott ez a tendencia; nem csupán nem jelent meg humanitárius írás, az elemzettek kétharmada nacionalista keretezést alkalmazott. Tehát az orosz-ukrán háború után ugyan valóban a pozitívabb ábrázolás került előtérbe, de az csak háború kirobbanásának évében mutatkozott meg.

Feltételeztem, hogy a kormánypárti hírportálok (vagyis az Index 2019-től és az Origo 2016-tól) leginkább nacionalista keretezést alkalmaznak. Az eredmények azt mutatják, hogy az említett híroldalakon valóban a nacionalista narratíva uralkodott. Az Indexnél 2020-tól kezdve jelentek meg a kormányzat narratíváját tükröző keretezések, mely akkor és 2021-ben egy-egy cikket jelentett. 2023-ban azonban már minhárom elemzett cikk a nacionalista kategóriába volt sorolható. Az Origo esetében ennél még egyértelműbb változás volt megfigyelhető. 2017-től egyetlen cikk kivételével az összes elemzett írás nacionalista hangvételűnek bizonyult.

Azt is feltételeztem, hogy a kormánytávoli híroldalak (vagyis az Index 2018-ig, 24.hu és az Origo 2015-ben) humanitárius narratívát közvetítenek inkább. Ezt a hipotézist a meglévő szakirodalmak alapján fogalmaztam meg, melyek kifejezetten a nacionalista és a humanitárius hangnemekkel kapcsolatban tettek megállapításokat. A kutatásom során én ezek mellett azonosítottam kritikus, komplex és semleges keretezési gyakorlatokat is a még pontosabb besorolhatóság érdekében. Az eredményekből megállapítható, hogy a kormánypárti híroldalakhoz képest a kormánytávoli publikációk nagyobb arányban voltak humanitáriusok

(az összesen tizenhárom humanitárius cikkből nyolc ellenzéki volt, és öt kormánypárti). Ugyanakkor a jelentősebb hányaduk nem a humanitárius kategóriába került. A legtöbb cikk a komplex osztályba illett (tizenhárom), ezt követte egyenlő arányban a kritikus (tíz) és a semleges (tíz), és csak ezek után következett a humanitárius (nyolc). Nacionalista mindössze egy cikk keretezése volt, melyet az Origo publikált 2015-ben, a válsághelyzet kezdetekor. Tehát ez a hipotézisem nem nyert igazolást.

7.3. A képek

A képek elemzésekor először megnéztem, hogy kit vagy mit ábrázolnak. Ezután azt vettem szemügyre, hogy ha bevándorló(ka)t, akkor milyen pozícióban. A fenyegető, empátiát keltő és a semleges kategóriát hoztam létre ezek besorolásához. A képek 53%-a ábrázolt bevándorlót, mely határozottan több volt, mint bármely más szereplő ábrázolásának aránya. Ez szám szerint 159 képet jelentett a 299-ből. Ha a kép más embert ábrázolt, az illető politikus (illetve egyéb vezetői szerepet betöltő személy), közbiztonságért felelős- vagy civil személy volt. Az őket ábrázoló képek szinte ugyanolyan arányban jelentek meg. Huszonhárom kép ábrázolt politikust, huszonnégy közbiztonságért felelős illetőt és huszonnét civil személyt. E három kategória összesen kevesebb, mint 25%-át tette ki az összes képnek. Ezen felül ábrázoltak még tárgyakat, térképeket, utca- és városképeket, valamint diagramokat. A tárgyak jellemzően zászlók, kitűzők, plakátok vagy személyes iratok voltak.

A bevándorlókat ábrázoló képek legnagyobb része a semleges kategóriába esett (nyolcvanegy kép) és a legkevesebb pedig fenyegető kategóriába (harminchárom kép). Empátiát keltő képből negyvenöt jelent meg. Éves szinten csupán egyszer voltak fölényben a fenyegető besorolású képek, 2022-ben. Ekkor 42%-os arányban jelentek meg. Ez az okból következhet, hogy azon cikkek, amelyek humanitárius keretezést alkalmaztak ebben az évben, kevesebb képet használtak fel, ellentétben a nacionalista cikkekkel. Ez szám szerint azt jelentette, hogy a humanitárius írások összesen négy képet használtak fel, míg a nacionalisták tízet. A kormánytávoli oldalak jelenítették meg a legkevesebb fenyegető képet; összesen tizenkettőt. Semleges kép közel hasonló arányban volt megfigyelhető a kormánypárti (harminchét kép) és a független (negyvennégy kép) oldalakon. A bevándorlókat fenyegető módon ábrázoló képek közül huszonegyet publikáltak kormányközeli oldalak és tizenkettőt

kormánytávolik. A negyvenöt empátiát keltő képből harminc ellenzéki cikkekben jelent meg, tizenöt kormánypártiban.

Feltételezem, hogy azon hírmédiumok, amelyek humanitárius narratívát alkalmaztak, főként nőket és gyermekeket ábrázoltak. Amennyiben a személyeket ábrázoló képeket vesszük figyelembe, a hipotézisem igaznak bizonyult. A humanitárius narratívát használó cikkek képein többségben voltak a nők és a gyermekek. A hatvanegy releváns kép közül, harminckettő ábrázolt csak nőket és gyermekeket, emellett 8 nőket és férfiakat. Tehát a női és gyermek szereplők aránya összesen 65% volt. A többi férfiakat ábrázolt (tizenhárom kép), politikusokat (két kép), civileket (öt kép) vagy rendőröket (egy kép).

Feltételeztem azt is, hogy a nacionalista narratívát alkalmazó cikkekben leginkább rendőrök és határőrök szerepelnek, valamint férfiakból álló menekülttömegek. Ez a hipotézis is igazolást nyert. Ötvenkilenc személyt ábrázoló kép jelent meg a nacionalista cikkekben. Ebből huszonhárom ábrázolt férfiakat vagy férfiakból álló tömegeket, tíz férfiakat és rendőröket, valamint egy csak rendőröket. Ez a harmincnégy kép az összes kép 57%-át tette ki. A többi civileket ábrázolt (hat kép), nőket vagy nőket és férfiakat vegyesen (öt kép), illetve politikusokat (tizennégy kép). Ugyan összességében a férfi bevándorlók és a rendőrök voltak főként az ábrázolásokon, így igaznak bizonyítva a hipotézisemet, a politikusok is jelentős arányban – a rendőröket mutató képeknél hárommal több képen – jelentek meg.

7.4. Az események helyszíne

A cikkeket az ismertetett esemény helyszíne szerint is be kategorizáltam, hogy megmutatkozzon, a magyar-külföldi történések aránya a híroldalakon. A legtöbb cikk külföldi eseményről szólt. Ez mintegy 40%-át tette ki az összesnek, szám szerint harmincnégy cikket a nyolcvanegyből. A vegyes kategóriába – mely azokat az írásokat jelölte, amelyek külföldi és magyar vonatkozású történéseket is említettek – huszonhárom cikk került. Ez az összes írás 28%-át jelentette. A csak Magyarországról szóló cikkekből huszonkettő került besorolásra, mely 27%-os arányt képviselt. A magyarországi történéseket taglaló írások száma a válsághelyzet kezdetén és 2022-ben volt a legmagasabb. Ez valószínűleg a hirtelen Magyarországra érkezők jelenléte miatt lehetett, akiknek többsége az országon való áthaladás érdekében lépett be az ország területére (Janky 2019: 717). Az áthaladásuk után – valószínűleg a helyi események hiányában – a cikkek a külföldi történésekre koncentráltak. Általánosságban

íródott, semmilyen ország eseményeit nem ismertető publikáció csupán kettő volt az elemzettek között, és mindkettőt az Index adta ki. Ez az összes elemzett cikk mindössze 2%-át jelentette. A 24.hu közölte a legtöbb magyarországi (kilenc cikk) és egyben legtöbb külföldi hírt (tizenhárom cikk). Vegyes hírekből az Origo volt a legtöbb, szám szerint tíz. Nem volt megfigyelhető eltérés a tulajdonosváltás előtt vagy után a publikált cikkek történéseinek helyét illetően se az Origo, se az Index tekintetében.

7.5. A bevándorlók cikkben szereplő ismertetése

Az nyolcvanegy elemzett cikk közül tizenkettő semmilyen módon nem ismertette a bevándorlókat. A legtöbbször említett jellemző a származás volt, ez a hatvankilenc írásból hatvanháromban merült fel. Ennek 52%-ában (harminchat cikkben) közel-keleti, 32%-ában (huszonkét cikkben) afrikai országokból származókat mutattak be. A leggyakrabban felmerülő nemzetiség a szír volt, mely harmincegyszer került megnevezésre. A 2022-es írások kivételt képeztek ez alól az arány alól, ugyanis az akkor megjelent kilenc hírből négy ukrán és magyar nemzetiségűekről írt. Ez egyértelműen az orosz-ukrán háború kirobbanásához köthető, melyet az is bizonyít, hogy az Index és a 24.hu összes 2022-es, az elemzésbe bekerült cikke ebben a témában íródott. A migráció okának bemutatása a második leggyakrabban említett tényező volt a bevándorlók ismertetésekor; ez harminckét cikket jelentett. Elsősorban politikai, gazdasági, kulturális- és vallási okokra volt visszavezethető a bevándorlás miéértje. Politikai okokra harminc, gazdaságiakra tizenkét, és kulturálisokra három cikk hivatkozott. A leginkább felmerülő indíttatás a háborús helyzetek vagy fegyveres konfliktusok elől való menekülés volt, mely az összes indoklás 66%-át tette ki. Azok a cikkek, amelyekben szó van a bevándorlók koráról, felnőtteket kétszer annyiszor említettek, mint gyermekeket. Ez azt jelentette, hogy felnőttek negyvenhat cikkben kerültek említésre, gyermekek pedig huszonkettőben. Erre azonban szintén kivételt képeztek a 2022-es publikációk. Azokban ugyanis közel azonos arányban ábrázolták őket; háromszor említettek gyermeket és négyszer felnőttet. A férfi és női ábrázolásokban a férfiak voltak túlsúlyban. Nőket huszonkét cikk nevezett meg, férfiakat pedig harmincnégy. Név szerint tizenhat bevándorló vagy menekült került bemutatásra, amely az összes kategóriához képest a legkevesebb. A bevándorlók foglalkozását ismertető cikkek csak eggyel előzik meg ezt a számot.

7.6. A cikkek szóhasználata

A kutatás során vizsgáltam, hogy melyik cikk milyen szóhasználattal él. Két nagyobb kategóriába kerülhettek aszerint, hogy egy vagy több kifejezést használtak. Az egy kifejezést használóknál külön gyűjtöttem a menekültet, a migránst és a bevándorlót használókat. Azon belül, ha több kifejezést használtak, megkülönböztettem azokat, amelyek szinonimaként használták a fogalmakat, illetve azokat, amelyek különbséget tettek köztük. Emellett külön kategóriát hoztam létre azoknak, amelyek a „bevándorló” és „migráns” szavakat használták felváltva.

Az elemzett cikkek több, mint harmada különbséget tett a fogalmak között, ha több kifejezést használt. Ez a nyolcvanegy cikkből harmincegyet jelentett. Ez a legnagyobb arányban a 24.hu cikkeire volt jellemző, melyek az összes ebbe a kategóriába besorolt írás csaknem felét tették ki (tizennégy cikk). Ezen felül a 24.hu volt az egyetlen hírportál, amely minden évben legalább egy írásában különbséget tett a fogalmak között. Ezt követte az Index, melynek egyedül a 2021-ben íródott cikkei nem kerültek ebbe a kategóriába. Szinonimaként leggyakrabban az Origo használta a szavakat, összesen nyolc cikkben. A bevándorló és migráns szavak felváltva való használata szintén az Origóra volt a legjellemzőbb. Az összesen tizenkilenc ezt az osztályozást kapó hírből tizenegy az Origóhoz tartozott. Ez arányaiban kétszer annyi, mint amennyit a másik két oldal cikkei közösen kitettek. Az Index négyszer élt ezzel a szóhasználattal, a 24.hu egyszer.

A bevándorló szót egy híroldal sem használta önmagában, a migránst viszont mindhárom. Ennek száma volt a legkevesebb, összességében öt cikk. Ebből hármat az Origo, és egyet-egyet az Index és a 24.hu tett közzé. A menekült szót szintén mindhárom oldal használta önmagában, összesen tizenegy cikkben. Az Origo ebből egyet, az Index hatot, a 24.hu pedig négyet írt. Azon cikkek, amelyek egyszer sem használták a „menekült” kifejezést, az összes írás csaknem harmadát tették ki (huszonnégy ilyen hír volt a nyolcvanegyből). Összességében megállapítható, hogy a kormánytávoli híroldalak jellemzőbben tettek különbséget a fogalmak között. A kormánypárti oldalakról kilenc, míg az ellenzékiekről huszonegy cikk tartozott ebbe a kategóriába. A kormányközeli oldalak nagyobb arányban használták a „migráns” szót önmagában, mint a függetlenek. Ezt a kormányközeli oldalak négy cikkben, a kormánytávolik egy cikkben tették. A „menekült” kifejezés önmagában való használata azonban nem volt a kormánytávoli oldalakhoz köthető jelenség. Az Origo ugyan csupán egyszer használta a fogalmat önmagában, az Index ugyanolyan mértékben nevezte így az érkezőket a tulajdonosi struktúrájának megváltozása előtt és után is. Ez azt jelentette, hogy 2018 előtt és után is pontosan háromszor élt ezzel a szóhasználattal.

8. Konklúzió

A kutatásomban a bevándorlók magyarországi online sajtóban való ábrázolását és annak időbeli változásait kutattam 2015 és 2023 között. Kvalitatív tartalomelemzéssel vizsgálódtam, melynek folyamán a népszerűségük alapján kiválasztott hírportálok cikkeit elemeztem. A vizsgálat során arra kerestem a választ, hogy milyen üzeneteket közvetítettek a híroldalak, továbbá, hogy ezek idővel hogyan változtak. A cikkek elemzésekor figyelembe vettem a megjelent témákat, a hangnemeket, a képek szereplőit és az ő ábrázolásaikat, a szóhasználatot, a bevándorlók cikkekben megjelent jellemzőit és az események helyszínét.

A kutatási eredmények alátámasztották, hogy a bevándorlók ábrázolása változott az évek alatt, mégis nem lineáris módon. A cikkek hangneme és az egyes témák előtérbe kerülése árulkodott a bevándorlók bemutatásának tendenciáiról. A keretek megoszlása nem követett egy meghatározott görbét; az, hogy melyik évben milyen arányban és sorrendben domináltak a hangvételek, ingadozó volt. Az azonban észrevehető, hogy a keretezési gyakorlatokban szerepet játszanak a híroldalak tulajdonlási struktúrái. Ezt az Index és az Origo esete is alátámasztotta, melyek az elemzett időszakban független hangnemből kormánypártira váltottak, így lehetőséget biztosítva a rajtuk felbukkanó narratívák megjelenésének összetettebb vizsgálatára. A változás mindkét hírmédium esetében a struktúraváltás után egy év elteltével volt megfigyelhető. A kormánypárti hírportálok uralkodó hangneme a nacionalista volt. Ez a felismerés összefüggésben van a témában írt szakirodalmakkal, melyek a politikai szereplőkhöz kötötték az egyes hangnemek megjelenését. Az e témában készült tanulmányok azt találták, hogy a magyar sajtóban összességében a nacionalista és gyakran propagandisztikus keretek uralkodnak (Lásd Bajomi-Lázár 2019, Bocskor 2018, Janky 2019), melyet az én kutatásom is alátámaszt. Az évek során ezen cikkek aránya dominált és az elemzett időszak végére többszörösére is nőtt.

A kutatásom elején a szakirodalmak alapján bemutatott humanitárius és nacionalista hangnemekből indultam ki. Az induktív kódolás során azonban ezek mellett még kritikus, komplex és semleges keretezési gyakorlatokat is azonosítottam. A legkisebb arányban megjelenő hangnem a kritikus volt, melynek a hiányára Bajomi-Lázár (2019) is felhívta a figyelmet. Az ilyesfajta keretezés a kormánytávoli híroldalak jellemzője volt, azonban – mint ahogyan a szakirodalmi áttekintőből is kiderült – a hírmédiumok sok esetben képtelenek voltak kritikus hozzáállást tanúsítani a kormányzati közlésekkel szemben. A kutatásom eredményeiben ez nem a nacionalista hangvétel használatát eredményezte az ellenzéki

híroldalak részéről, annál inkább a bevándorlásellenes narratíváknak a semleges, értékítélet nélküli újraközlését. Ez szintén megegyezik a szakirodalmakban olvasottakkal, melyek szerint a migráció témájában a kormányzati narratívák domináltak a független médiumok írásaiban is. Ez az eredmény a hírek szóhasználatával is összefüggésbe hozható, hiszen a cikkek jelentős része egyszer sem használta a menekült fogalmat. Helyette a migránst, vagy a migráns és bevándorló szavak együttesét alkalmazták. Mivel a „migráns” kifejezés negatív asszociációkat kelt a magyar nyelvben (Lásd Benczes & Ságvári, 2022; Bocskor, 2018), ennek oka is a bevándorlásellenes narratíva dominanciájában tételezhető.

A politika témájának prominens megjelenése is a szakirodalmakat idézi fel. Az ellenségkép szakirodalmában bemutatott Schmitt-féle logika, mely szerint bármiféle különbség politikaivá alakulhat át, amennyiben megtörtént a másik fél bekegatorizálása, egyértelműen azonosítható volt a cikkekben. A 2022-es ukrán menekültválságra adott médiabéli reakciók szintén az ellenségkép szakirodalmára voltak visszavezethetők. Az ukrán menekültek keretezése – annak ellenére, hogy a korábbi években érkezők többsége is háború elől menekült – észrevehetően humanitáriusabb volt, mint az addig megszokott. Ez a hangnemből és a szóhasználatban is megfigyelhető volt, mely összefüggésbe hozható a dolgozat elején taglalt civilizált–nem civilizált ellentéppárral, melynek mentén az ukrán menekültek „igazibb menekültek”, mint a Közel-Keletről vagy Afrikából érkezők. Emellett a 2017-ben és a 2019-ben megfigyelhető témák és hangnemek megjelenése is összeköthető a szakirodalmakban bemutatott, a kormány által elindított kampányokkal. Ezek a kampányok ugyanis azokban az években bontakoztak ki, amikor a nacionalista hangnem dominanciája előtérbe került.

A legtöbb cikk eseményének helyszíne nem Magyarország volt. E téren nem volt megfigyelhető jelentős eltérés az oldalak politikai orientációjának tükrében. A szakirodalmakból azt tudhattuk meg, hogy a média a történet helyszíne, ideje és a téma relevanciája alapján szelektálja a híreket, valamint figyelembe veszi a konfliktusokat is. Ebből kiindulva a migráció valószínűleg azért kerülhetett több külföldi eseményt tárgyaló cikkben bemutatásra, mint magyarban, mert a magyar esetek csekély számúak vagy kis jelentőségűek voltak az adott időszakokban. 2015-ben és 2022-ben domináltak egyedül a magyarországi hírek, ezek pedig egyértelműen a válságok kezdetén érkező tömegek miatt volt így. Ezt az elemzést célszerű lenne kibővíteni egy nagyobb mintára is, hogy jobban kirajzolódhassanak az arányok. Emellett érdemes lenne a más országok sajtójában hangsúlyosan megjelenő helyszínek arányát is megvizsgálni, majd a hazaival összevetni a kapott eredményeket.

A bevándorlók vagy menekültek jellemzőit taglaló cikkek elsősorban a származásukat említették, jellemzően közel-keleti vagy afrikai nemzetiségűeket leírva. Kivételt képezett ez alól a legtöbb 2022-es cikk, melyekben az ukrán és magyar származásúak voltak főként reprezentálva. A származás mellett az olyan jegyeik említése, mint a nevük vagy a foglalkozásuk kevés cikkben jelent meg. A korukat, valamint a nemüket ismertető cikkek elsősorban felnőtteket és férfiakat mutattak be. Ez mind egybevághat a korábban témában készült kutatások eredményeivel, melyek hasonló arányban számoltak be a név nélküli, általában férfiakból álló tömegekről.

A képek elemzésének eredménye meglepő módon arra mutatott rá, hogy a bevándorlókat fenyegető módon ábrázoló képek jelentek meg a legalacsonyabb arányban mind a független, mind a kormánypárti oldalakon. Annak ellenére, hogy összességében a nacionalista hangnem uralkodott, a legtöbb cikk semleges, vagy empátiát keltő illusztrációkat használt. Ezzel kapcsolatban érdemes lenne elvégezni egy olyan kutatást, amely segít betekintést nyerni az e mögött meghúzódó lehetséges okokra. További kutatások révén fel lehetne tární, hogy minek a függvénye az egyes képek használata, valamint azt, hogy a keretezési gyakorlatok ezt milyen módon befolyásolják. Célszerű lenne a képek oly módon való elemzése is, mely a „Kit vagy mit ábrázol?” kérdésen túl figyelembe veszi az ábrázolással járó stilisztikai elemeket és technikákat.

Fontos megjegyezni, hogy a kutatásomnak voltak limitációi. A vizsgálatot kvalitatív tartalomelemzéssel végeztem, mely módszernek megvannak a maga hiányosságai. Egyesek meglátása szerint ugyanis sok esetben felületes vagy torz eredményeket nyújthat a metodológia. Emellett a kiválasztott híroldalak is okoztak egyfajta limitációt. A hírmédiumok kiválasztásakor népszerűségi szempontokat vettem figyelembe, melynek következtében a válság legelső évében (2015-ben) mindegyik oldal független nézeteket képviselt. Ezáltal az abban az évben megjelent kormánypárti cikkek narratívái nem kerültek elemzésre. Továbbá ugyan vezető magyar médiumokat vizsgáltam, ez a három nem fedi le a teljes ahhoz szükséges palettát, hogy minden kétséget kizáróan általánosítva, az egész magyar médiarendszer és sajtó vonatkozásában beszéljek az eredményeimről. A kutatás időbeli meghatározottságai miatt csak nyolcvanegy cikk került elemzésre, minden híroldalról évente három. Ezeknek okán tehát érdemes lenne megismételni a kutatást egy ennél nagyobb mintán, több híroldal cikkeinek bevonásával.

9. Felhasznált szakirodalmak és internetes források

Bajomi-Lázár, P. (2019). An anti-migration campaign and its impact on public opinion: The Hungarian case. *European Journal of Communication*, 34(6), 619-628.

Benczes, R., & Ságvári, B. (2022). Migrants are not welcome: Metaphorical framing of fled people in Hungarian online media, 2015–2018. *Journal of Language and Politics*, 21(3), 413-434.

Bíró-Nagy, A. (2022). Orbán's political jackpot: migration and the Hungarian electorate. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 48(2), 405-424.

Bocskor, Á. (2018). Anti-immigration discourses in Hungary during the 'Crisis' year: The Orbán government's 'National Consultation' campaign of 2015. *Sociology*, 52(3), 551-568.

Cantat, C., Pécout, A., & Thiollet, H. (2023). Migration as Crisis. *American Behavioral Scientist*, 0(0)

Connor P., Pew Research Center (2016 augusztus). Number of Refugees to Europe Surges to Record 1.3 Million in 2015, <https://www.pewresearch.org/global-migration-and-demography/2016/08/02/number-of-refugees-to-europe-surges-to-record-1-3-million-in-2015/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

Corbin, J., & Strauss, A. (2008). Basics of qualitative research (3rd ed.): Techniques and procedures for developing grounded theory. SAGE Publications, Inc., <https://doi.org/10.4135/9781452230153>

Corbu, N., Buturoiu, R., & Durach, F. (2017). Framing the refugee crisis in online media: A Romanian perspective. *Romanian Journal of Communication and Public Relations*, 19(2), 5-18.

Cortes, K. E. (2004). Are refugees different from economic immigrants? Some empirical evidence on the heterogeneity of immigrant groups in the United States. *Review of Economics and Statistics*, 86(2), 465-480.

Esses, V. M., Medianu, S., & Lawson, A. S. (2013). Uncertainty, threat, and the role of the media in promoting the dehumanization of immigrants and refugees. *Journal of social issues*, 69(3), 518-536

- Farkas, E. (2022). Discussing immigration in an illiberal media environment: Hungarian political scientists about the migration crisis in online public discourses. *European Political Science*, 21(1), 95-114.
- Fettweis, C. J. (2015). Misreading the enemy. *Survival*, 57(5), 149-172.
- Gerő, M., Flucienniczak, P. P., Kluknavska, A., Navrátil, J., & Kanellopoulos, K. (2017). Understanding Enemy Images in Central and Eastern European Politics: Towards an Interdisciplinary Approach. *Intersections. East European Journal of Society and Politics*, 3(3).
- Gerő, M., Pokornyi, Zs., Sik, E., & Surányi, R. (2024). A migrációs narratívák keletkezése és mozgása.
- Happer, C., & Philo, G. (2013). The role of the media in the construction of public belief and social change. *Journal of social and political psychology*, 1(1), 321-336.
- Harris, C. T., & Gruenewald, J. (2020). News media trends in the framing of immigration and crime, 1990–2013. *Social Problems*, 67(3), 452-470.
- Janky, B. (2019). Changing connotations and the evolution of the effect of wording: Labeling asylum seekers in a political campaign. *International Journal of Public Opinion Research*, 31(4), 714-737.
- Kuckartz, U., & Rädiker, S. (2023). *Qualitative content analysis: methods, practice and software*. Sage.
- Lawlor, A., & Tolley, E. (2017). Deciding who's legitimate: News media framing of immigrants and refugees. *International Journal of Communication*, 11, 25.
- Letki, N., Walentek, D., Dinesen, P. T., & Liebe, U. (2024). Has the war in Ukraine changed Europeans' preferences on refugee policy? Evidence from a panel experiment in Germany, Hungary and Poland. *Journal of European Public Policy*, 1-25.
- Luo, Y., Burley, H., Moe, A., & Sui, M. (2019). A meta-analysis of news media's public agenda-setting effects, 1972-2015. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 96(1), 150-172.
- Machin, D., & Ledin, P. (2018). Doing visual analysis: From theory to practice. *Doing Visual Analysis*, 1-216.
- Mayring, P. (2014). Qualitative content analysis: theoretical foundation, basic procedures and software solution.

Pepinsky, T., Reiff, Á., & Szabo, K. (2022). The Ukrainian refugee crisis and the politics of public opinion: Evidence from Hungary. *OSF Preprints*, 13.

Rodriguez, L., & Dimitrova, D. V. (2011). The levels of visual framing. *Journal of visual literacy*, 30(1), 48-65.

Schmitt, C. (2008). *The concept of the political: Expanded edition*. University of Chicago Press.

Schreier, M. (2012). Qualitative content analysis in practice. *Qualitative content analysis in practice*, 1-280.

Wanta, W., Golan, G., & Lee, C. (2004). Agenda setting and international news: Media influence on public perceptions of foreign nations. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 81(2), 364-377.

Internetes források

<https://24.hu/belfold/2015/07/09/menekultek-kozott-a-keleti-palyaudvaron/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/belfold/2015/09/02/aldatlan-allapot-es-kaosz-a-keletinel/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/belfold/2015/09/03/eltunt-a-rendorsorfal-megrohantak-a-vonatokat-a-menekultek/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/belfold/2016/12/19/migrans-lelt-a-migranssimogatobol/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/belfold/2017/11/03/mocskos-migrans-budos-bevandorlo-gyuloletbe-fulladt-magyarorszag/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/belfold/2018/04/06/migransok-orvos-gyuloletkampany-fidesz/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/belfold/2019/01/23/evekkel-ezelotti-felvetellel-migransozik-a-kozteve/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/belfold/2020/03/21/hatareset-migrans-menekult-keresztény-muszlim-tranzitzona-riport/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/belfold/2021/08/23/afganisztan-afgan-menekultek-migracio-magyarorszag-islam-talibok/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/belfold/2022/02/25/ukrajna-menekultek-segitseg-adomany-jotekonyagszeretetszolgalt/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/belfold/2022/06/15/orosz-ukran-haboru-menekultek-szama-nepszamlalas-helsinki/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/belfold/2022/11/26/magyar-hatarkerites-ausztria-szerbia-illegalis-migracio-embercsempeszet-belugyminiszterium/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/belfold/2023/06/24/migransok-vendegmunkasok-munkavallalas-torveny-orban-kormany-sandor-zsuzsa-velemeney/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/kozelet/2016/10/02/a-menekultek-lakta-magyar-falu-sem-ker-a-menekultekbol/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/kozelet/2017/10/31/az-afrikai-orosz-ahol-gyulolik-a-menekulteket/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/kulfold/2016/05/06/szir-menekult-gyerekek-akiknek-egy-lehetosege-maradt-a-tulelesre-a-munka/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/kulfold/2017/08/24/romaban-vizagyut-vetettek-be-a-kodobalo-migransok-ellen/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/kulfold/2018/09/03/sara-mardini-letartoztat-as-gorogorszag/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/kulfold/2018/09/20/bevanderlas-migracio-nemetorszag-merkel-munkerohiany/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/kulfold/2019/01/29/jordania-menekult-bevanderlas-sziria-haboru/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/kulfold/2019/08/23/eszak-korea-menekult-del-korea-ehnnhalal/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/kulfold/2020/03/03/bulgaria-menekultek-menekulttaborok-kihasznaltsag/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/kulfold/2020/03/03/gorogorszag-menekultvalsag-kiriakosz-micotakisz-miniszterelnok-nyilatkozat/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/kulfold/2021/03/29/gorogorszag-menekulttaborok-eu-tamogatas/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/kulfold/2021/11/09/lengyelorszag-feheroroszorszag-menekultvalsag-konfliktus-hatar/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/kulfold/2023/09/29/migracio-szlovakia-magyarorszag-ipoly/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://24.hu/kulfold/2023/10/29/nemetorszag-migracio-bevanderlas-ukrajna-menekultek-olaf-scholz-willkommenskultur/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/belfold/2015/01/11/orban_gazdasagi_bevandorloknak_nem_adunk_menedek_et/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/belfold/2015/06/11/menekultek_bevandorlas_menekultugy_migransok_illegalis_migrans_nemzeti_konzultacio_menekultugyi_orizet_visszatoloncolas_bevandorlasi_es_allampolgarsagi_hivatal/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/belfold/2016/07/20/lehet_hinni_a_kormany_uj_menekultplakatjainak/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/belfold/2016/09/07/vademeles_laszlo_petra_menekult_felrugott_fociedzo/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/belfold/2016/09/23/az_europai_unio_migransok_tizezreinek_betelepiteset_tervezi/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/belfold/2018/valasztas/2018/03/07/lazar_janos_becs_video_migransok/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/belfold/2019/02/21/venezuela_magyar_menekultek_befogadas_bevandorlas_bevandorlasi_kulonado_maduro_chavez_polgarhaboru/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/belfold/2020/02/13/orban_europaban_tilos_azt_mondani_hogy_ez_egy_megszervezett_migracio/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://index.hu/belfold/2022/02/27/orszagos-idegenrendeszeti-foigazgatosag-oroszorszag-ukrajna-haboru-menekult-kerelem-orosz-ukran-hatar/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://index.hu/belfold/2022/03/07/kibeszelo-menekultek-onkentesek-segitok-segelyszervezetek/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://index.hu/belfold/2022/03/22/minden-menekult-migrans-de-nem-minden-migrans-menekult/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://index.hu/belfold/2023/09/23/vajdasag-migracio-parducz-arpad-migraciokutato-intezet-pasztor-istvan-szabadka-migransok-lovoldozes-pannon-tv/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/gazdasag/2015/06/19/menekult_bevandorlo/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/gazdasag/penzbeszel/2019/03/28/migracio_akarja_tudni_mire_keszulnek_az_okos_orzagok/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/kulfold/2017/05/03/menekultek_nemetország_bevandorlas_menekultvalsag_r_iport_masodik_resz/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/kulfold/2017/09/28/libanon_menekultek_menekulttabor_sziria_haboru_menekultvalsag_elso_resz/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/kulfold/2017/11/10/menekultek_mentohajo_frontexolaszorszag_szicilia_aquarius/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/kulfold/2018/09/14/dalai_lama_europa_az_europaiake_a_menekultek_menje_nek_haza/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/kulfold/2019/12/05/migracio_iom_ensz_menekultek_jelentes/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/kulfold/2020/01/22/gorog_leszbosz_menekulttabor_tuntetes_sztrajk/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/kulfold/2020/02/28/torokorszag_menekultek_atengedes_europa_eu_erdogan/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://index.hu/kulfold/2021/08/01/bevadorlas-angela-merkel-oroksege-wir-schaffen-das/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://index.hu/kulfold/2021/12/06/spanyolorszag-bevadorlas-eloregedes/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://index.hu/kulfold/2023/10/27/illegalis-bevadorlas-szerb-magyar-hatar-lovoldozes-halal/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://index.hu/kulfold/2023/12/18/migracio-bevadorlas-migransok-menekultek-europai-unio-brusszel/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://index.hu/kultur/2021/09/29/kafiya-said-szomaliai-menekultbol-lett-buszke-magyar-no/> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://index.hu/kultur/media/2018/04/28/migransfrasz_az_origon/ (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://kormany.hu/hirek/marad-a-tomeges-bevadorlas-okozta-valsaghelyzet> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://kormany.hu/konzultacioaszuverenitasvedelmerol> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

https://nmhh.hu/tart/kereses?HNDDTYPE=SEARCH&name=doc&page=1&fld_compound_target=allfields&clearfacets=1&clearfilters=1&fld_microsite=&fld_keyword=&fld_compound=Internetes+k%C3%B6z%C3%B6s%C3%A9rt%C3%A9si+adatok (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://reliefweb.int/report/hungary/hungary-inter-agency-operational-update-july-december-2023> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://reliefweb.int/report/hungary/hungary-inter-agency-operational-update-july-december-2023> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/itthon/2015/07/bevadorlas-vasfuggony-migrans-bevadorlo-menekult> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/itthon/2015/08/menekultek-hatarzar-drotakadaly> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/itthon/2015/09/migrans-menekult-europai-unio-bevanderlas-illegalis-bevanderlas-fogalmak> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/itthon/2016/03/menekult-budapest-leszbosz-sziria-polgarhaboru> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/itthon/2016/09/no-go-zona-europa-varosresz-bevanderlok-menekultek> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/itthon/2017/04/mikola-sandor-interju-biztonsagpolitika-bevanderlas-ensz> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/itthon/2017/05/soros-gyorgy-milliardos-hatalmas-lehetosegnek-latja-az-europaba-tarto-bevanderlast> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/itthon/2017/5/hemingway-soros-gyorgy-egy-nagyon-intolerans-ember> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/itthon/2020/08/migracios-valsag-magyarorszag-ot-evvel-ezelott> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/itthon/2020/08/roszkei-tamadasok-illegalis-migracio-ahmed-h> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/itthon/2021/11/eros-migracios-nyomas-magyarorszagon-es-europaban> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/itthon/2022/09/het-eve-tamadtak-ra-a-rendorokre-ahmed-h-vezetesevel-a-migransok> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/itthon/2023/11/megrongaljak-a-migransok-a-deli-hatarkeritest-tobbmillios-kart-okoznak> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/nagyvilag/2018/06/rengeteg-segelyt-kapnak-a-migransok-kozpenzbol> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/nagyvilag/2018/08/nemetorszagban-a-lakossag-negyede-migrans> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/nagyvilag/2018/09/alakitjak-malmot-a-migransok> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/nagyvilag/2019/01/szilveszterezeket-verték-nemetorszagban-kilenc-ember-korhazban-a-bunozokat-elfogtak> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/nagyvilag/2019/03/a-migransok-visszaelesei-miatt-kezelhetetlenne-valik-a-helyzet-nemetorszagban> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/nagyvilag/2019/12/migracio-novekedes-balkan-hatarvedelem-kotelezo-kvota> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/nagyvilag/2020/12/34-millio-migarns-europaba-telepitese-soros-terv>
(Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/nagyvilag/2021/04/afrikai-bunozok-tamadtak-a-francia-uzletemberre>
(Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/nagyvilag/2021/11/az-alapjogokert-kozpont-reszveteleivel-tanacskoztak-az-illegalis-migracio-megallitasarol-az-europai> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/nagyvilag/2022/01/egyre-tobb-az-illegalis-hataratlepesek-szama-az-europai-unioban> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/nagyvilag/2022/11/valosagos-migranstanyak-jottek-letre-nehany-hatarmenti-telepulesen> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

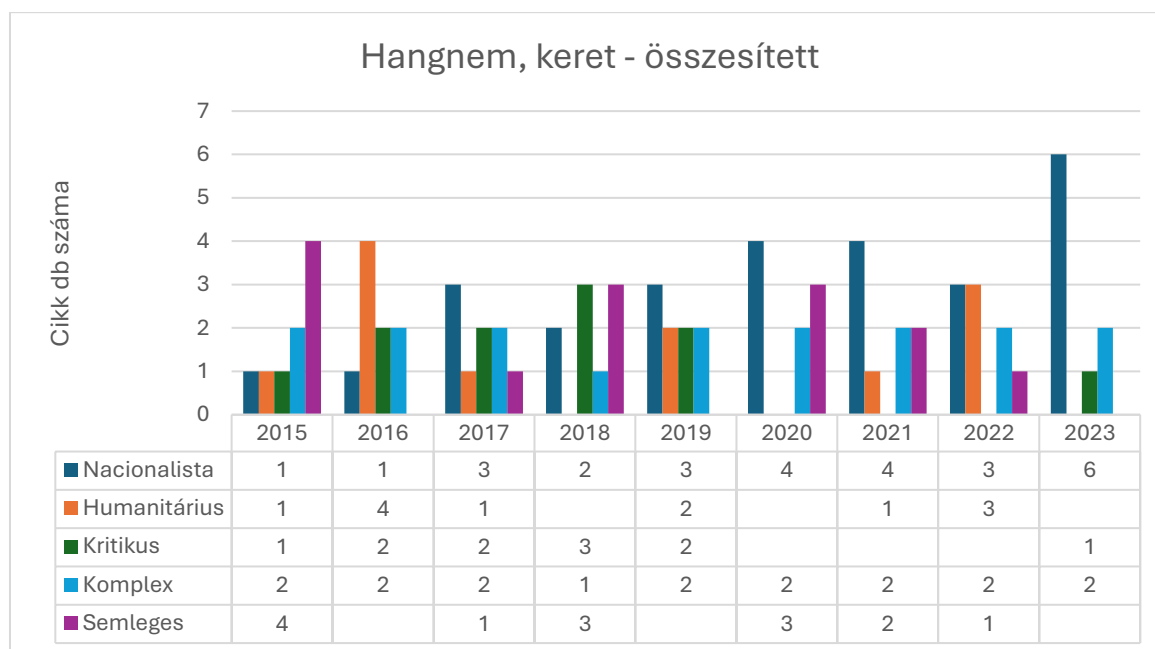
<https://www.origo.hu/nagyvilag/2023/11/hamburg-nemetorszag-migrans-eroszak-felhaborodas> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

<https://www.origo.hu/nagyvilag/2023/12/szijjarto-peter-vilagos-kulonbseg-menekultek-illegalis-migransok> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

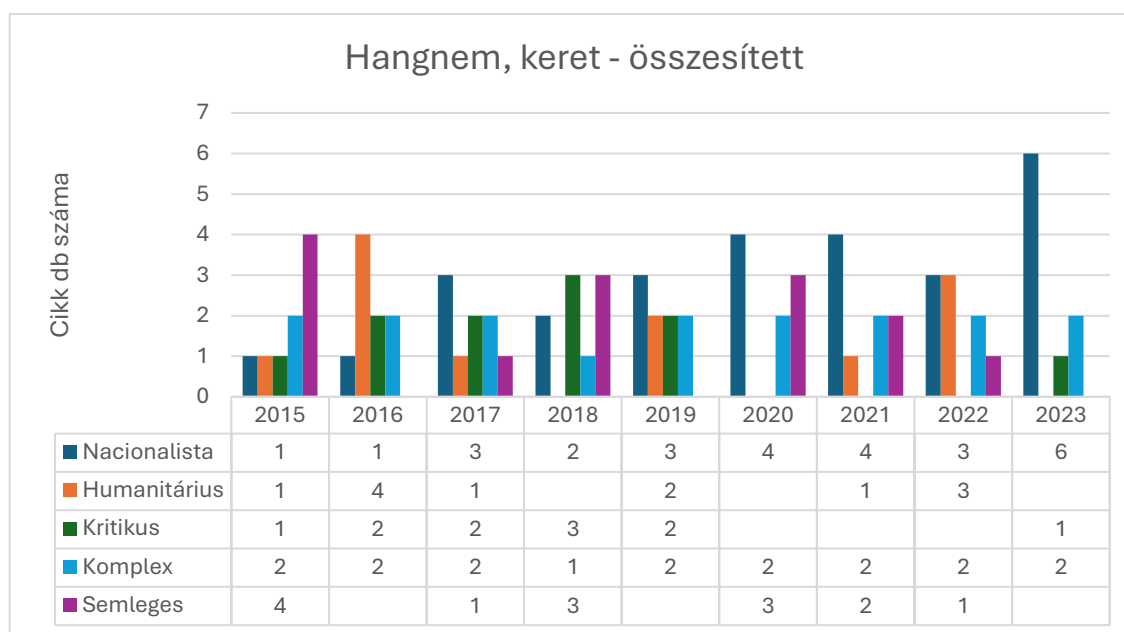
<https://www.origo.hu/sport-olimpia-2016/2016/07/yusra-mardini-a-menekultek-olimpiai-csapatanak-uszoja> (Utolsó letöltés: 2023.04.28.)

10. Függelékek

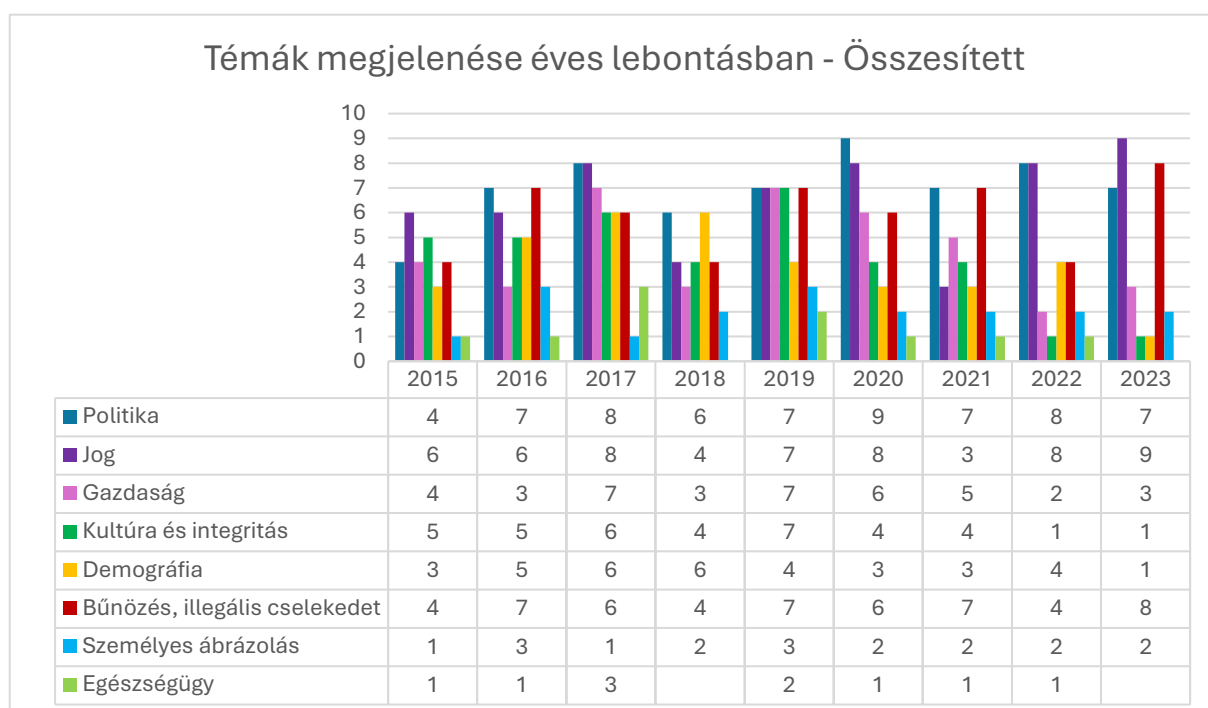
1. ábra

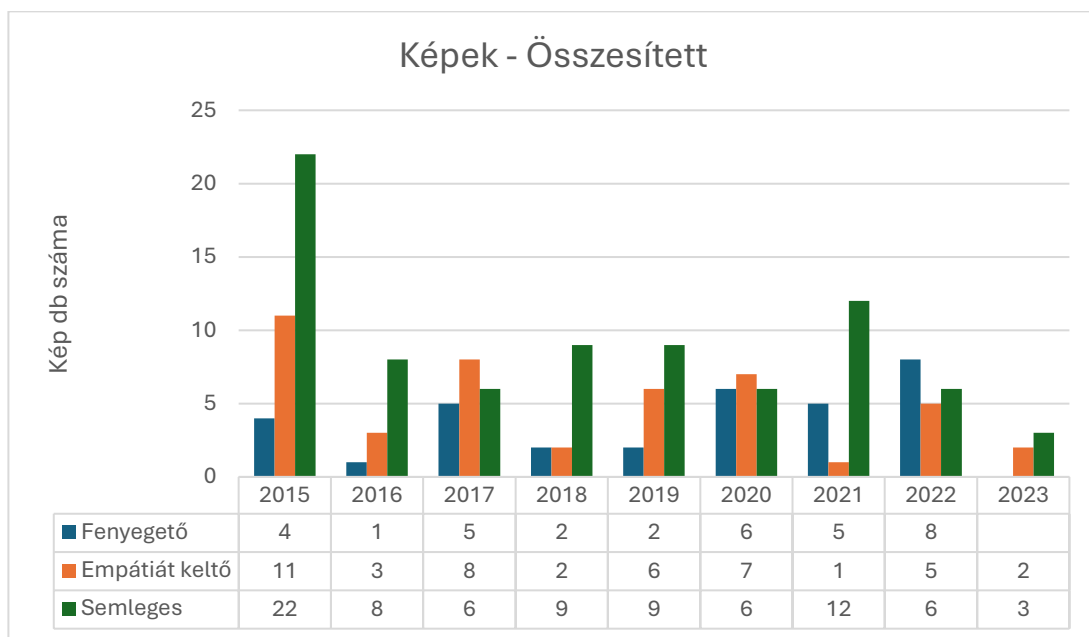
2. ábra

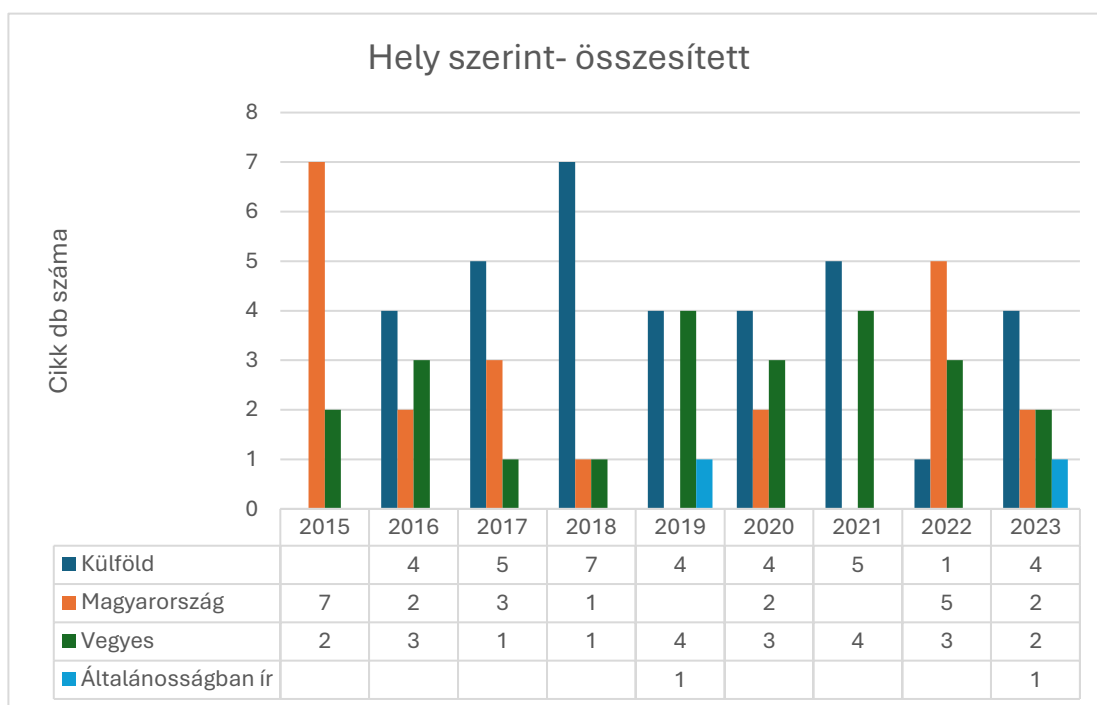
3. ábra

4. ábra

5. ábra

1. táblázat

A bevándorlók ismertetése		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Összesen
Történik valamiféle ismertetés a cikkben		7	8	8	6	9	7	8	9	7	69
Származás		5	8	6	6	8	6	8	9	7	63
A migráció oka		4	6	6	-	5	2	3	4	3	32
Korcsoport	Gyermek	2	3	3	2	4	2	1	3	2	22
	Felnőtt	3	7	7	5	8	5	4	4	3	46
Neme	Férfi	1	6	3	3	6	5	4	3	3	34
	Nő	1	5	3	3	4	3	2	1	-	22
Foglalkozása		2	4	3	3	2	-	3	-	-	17
Neve		1	4	-	2	3	2	2	1	1	16

2. táblázat

Szóhasználat		2015 (n=9)	2016 (n=9)	2017 (n=9)	2018 (n=9)	2019 (n=9)	2020 (n=9)	2021 (n=9)	2022 (n=9)	2023 (n=9)	Összesen (n=81)
Egy kifejezést használ	Bevándorló	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Migráns	-	-	1	-	1	1	1	-	1	5
	Menekült	-	2	2	1	1	1	1	3	-	11
Több kifejezést használ	Szinonimaként használja	4	2	2	2	-	2	2	-	1	15
	Különbséget tesz	5	5	4	3	4	2	1	3	4	31
	Bevándorló, migráns	-	-	-	3	3	3	4	3	3	19